

**ÜNİVERSİTE MEZUNLARININ RESİM SANATINA İLGİLERİ VE
RESİM EĞİTİMİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ:
KIRIKKALE İLİ ÖRNEĞİ**

Vildan Gedik

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
UYGULAMALI SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

AĞUSTOS, 2019

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren .....(....) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Vildan
Soyadı : GEDİK
Bölümü : Mesleki Resim İş Eğitimi
İmza :
Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı :Üniversite Mezunlarının Resim Sanatına İlgileri ve Resim Eğitimine Yönelik Görüşleri : Kırıkkale İli Örneği

İngilizce Adı : Interest of University Graduates in the Art of Painting and Their Views on Painting Education: Kirikkale Province Sample

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı :Vildan GEDİK

İmza :

JÜRİ ONAY SAYFASI

Vildan GEDİK tarafından hazırlanan “Üniversite Mezunlarının Resim Sanatına İlgileri ve Resim Eğitimine Yönelik Görüşleri : Kırıkkale İli Örneği” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Eğitim bilimleri Enstitüsü Uygulamalı Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman : Doç. Dr. Gülgün BANGİR ALPAN

(Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Başkan: Dr. Öğr. Üyesi Tutku Dilem ALPASLAN

(Grafik Tasarım Bölümü, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Özden DEMİRKAN

(Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Tez Savunma Tarihi: 29/08/2019

Bu tezin Uygulamalı Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma YEL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Canım Aileme

TEŞEKKÜR

Bende her zaman ayrı bir yeri olan; saygın kişiliği, hayata karşı duruşu ve samimiyetiyle ayrıca örnek olmuş, lisans dönemimden yüksek lisans eğitimime kadar olan tüm süreçlerde, değerli bilgi birikimi ve deneyimlerini benimle içtenlikle paylaşıp muazzam bir yol haritası çizmemde yadsınamaz desteği olan çok değerli hocam ve tez danışmanım sayın Doç. Dr. Gülgün BANGİR ALPAN'a en içten saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Lisans ve yüksek lisans öğrenimim boyunca ders aldığım değerli hocalarım sayın Prof. Atilla İLKİYAZ'a, sayın Doç. Ayşegül TÜRK'e ve sayın Doç. Dr. Özlem ALP'e sonsuz teşekkür ederim.

Hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerini benden esirgemeyen, çalışma sürecinde her daim beni motive eden , benimle her zaman gurur duyan canım anne ve babama sonsuz teşekkür ederim.

Kırıkkale, Ağustos 2019

Vildan GEDİK

**ÜNİVERSİTE MEZUNLARININ RESİM SANATINA İLGİLERİ VE
RESİM EĞİTİMİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ :
KIRIKKALE İLİ ÖRNEĞİ
(Yüksek Lisans Tezi)**

**Vildan Gedik
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Ağustos 2019**

ÖZ

Bir toplumda yaşayan bireylerin sanat eğitime ilgisi, sanat eğitimi ve sanatın gerekliliği hakkındaki düşünceleri gelecek kuşakların eğitimi ve toplumsal kültüre olan katkısı açısından önemlidir. Bu çalışma, üniversite mezunlarının resim sanatına ilgilerine ve sanat eğitime yönelik görüşlerini betimlemek amacı ile gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden “kolay ulaşılabilir durum örnekleme” kullanılmıştır. Çalışma grubunu Kırıkkale ilinde yaşayan üniversite mezunları (390) oluşturmuştur. Katılımcıların %56.2’si kadın, %43.8’i erkektir. Yaşları 22 ila 64 arasındadır. Katılımcıların % 50.5’i çalışmakta %49.5’i ise çalışmamaktadır. Çalışan katılımcıların meslekleri; memur/işçi, unvanlı memur ve serbest meslek biçiminde gruplandırılmıştır. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından hazırlanan “tamamen katılıyorum” ile “hiç katılmıyorum” arasında değişen beşli dereceleme ölçeği ile toplanmıştır. Anket formu toplam 56 maddeden oluşmaktadır. Anketin resim sanatına ilgiye ilişkin 31 maddeden oluşan kısmının Cronbach Alpha (α) güvenirlik katsayısı .96; sanat eğitime ilişkin 25 maddeden oluşan kısmının Cronbach Alpha (α) güvenirlik katsayısı ise .91’dir. Araştırma sonuçlarına göre üniversite mezunlarının resim sanatına ilgilerine ilişkin görüşlere bakıldığında katılımcıların az ve orta düzeyde resim sanatına ilgili oldukları anlaşılmıştır. Katılımcıların sanat eğitime ilişkin görüşlerinde ise daha olumlu ifadelerle rastlanmıştır. Katılımcılar, sanat eğitiminin önemine inanmakta, eğitim kurumlarında verilen sanat eğitiminin yetersiz olduğunu

düşünmektedirler. Sanat eğitimin niteliğinin geliştirilmesi ve yaşam boyu öğrenme kapsamında sanat eğitiminin her düzeyde verilmesi gerektiği görüşündedirler.

Anahtar Kelimeler : Sanat eğitimi, Resim sanatına ilgi, Üniversite mezunları
Sayfa Adedi : xvii+77
Danışman : Doç. Dr. Gülgün BANGİR ALPAN

**INTEREST OF UNIVERSITY GRADUATES IN THE ART OF
PAINTING AND
THEIR VIEWS ON PAINTING EDUCATION:
KIRIKKALE PROVINCE SAMPLE
(Master's Thesis)**

**Vildan Gedik
GAZI UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES
August 2019**

ABSTRACT

The interest of individuals in a society in art education, their thoughts on art education and the necessity of art are important in terms of the education of future generations and their contribution to social culture. The main objective of this study is to describe interest of university graduates in the art of painting and their views on art education. In this research, survey model was employed. In the study, "convenience sampling", one of the purposeful sampling methods, has been utilized. The study group was comprised of university graduates (390) living in Kırıkkale province. 56.2% of respondents were female and 43.8% were male. Their ages range from 22 to 64. 50.5% of respondents work while 49.5% do not. The occupations of the participants are grouped in the form of civil servants/workers, high-rank civil servants and self-employed. The data of the study were collected through a five-point scale ranging from "totally agree" to "totally disagree", prepared by the researcher. The questionnaire form consists of 56 items. Cronbach's Alpha (α) reliability coefficient of the 31 items of the questionnaire related to the interest in painting is .96, while it is .91 for the 25-item on art education. According to the results of the research, when we look at the views of the university graduates regarding their interest in the art of painting, it is understood that the participants were interested in the art of painting at a low and medium level. The participants were more positive in their views on art education. Participants believe in the importance of art education and think that art education offered

in educational institutions is inadequate. They are of the opinion that the quality of art education should be improved and that art education should be given at all levels within the scope of lifelong learning.

Keywords : Art education, Interest in the art of painting, University graduates
Number page : xvii+77
Advisor : Assoc. Prof. Dr. Gülgün BANGİR ALPAN

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
İTHAF.....	iv
TEŞEKKÜR	v
ÖZ	vi
ABSTRACT.....	viii
İÇİNDEKİLER	x
TABLolar LİSTESİ	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xvi
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ	xvii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ.....	1
Problem Durumu	1
Araştırmanın Önemi	4
Araştırmanın Amacı	5
Sınırlılıklar	5
Varsayımlar	5
Tanımlar	5
İlgili Araştırmalar	6
BÖLÜM II	13
KURAMSAL ÇERÇEVE	13

Resim Sanatı ve Gelişimi.....	13
Sanat Eğitimi	17
Sanat Eğitiminin Önemi.....	19
Üniversite Mezunu Bireyler Kültür ve Sanat.....	23
BÖLÜM III.....	32
YÖNTEM	32
Araştırmanın Modeli.....	32
Çalışma Grubu	32
Veri Toplama Yöntemi.....	35
Verilerin Analizi	36
BÖLÜM IV	39
BULGULAR VE YORUMLAR	39
Üniversite Mezunlarının Resim Sanatına İlgilerine Yönelik Görüşleri İle İlgili Bulgular	39
Üniversite Mezunlarının Resim Eğitime İlişkin Görüşleri İle İlgili Bulgular	41
Üniversite Mezunlarının Resim Sanatına İlgileri İle Resim Eğitime Yönelik Görüşleri Demografik Değişkenlere Göre (doğdukları ve yaşadıkları yer, yaş, çalışma durumu, aylık gelir, cinsiyet, mezun olunan bölüm ve meslek,) Karşılaştırılması İle İlgili Bulgular	43
Üniversite Mezunlarının Resim Sanatına İlgileri İle Resim Eğitime İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılmasıyla İlgili Bulgular	49
BÖLÜM V	52
TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER	52
Tartışma	52
Üniversite Mezunlarının Resim Sanatına İlgilerine Yönelik Görüşleri İle İlgili Tartışma	52
Üniversite Mezunlarının Resim Eğitime İlişkin Görüşleri İle İlgili Tartışma	54
Üniversite Mezunlarının Resim Sanatına İlgileri İle Resim Eğitime Yönelik Görüşlerinin Demografik Değişkenlere Göre (doğdukları ve yaşadıkları yer,	

yaş, çalışma durumu, aylık gelir, cinsiyet, mezun olunan bölüm ve meslek)	
Anlamlı Farklılık Gösterip Göstermediği İle İlgili Tartışma	57
Üniversite Mezunlarının Resim Sanatına İlgileri İle Resim Eğitime İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması İle İlgili Tartışma	61
Sonuçlar	61
Öneriler	63
KAYNAKLAR	65
EKLER	73
EK 1. Anket Formu ve Kodlama Yönergesi	74
ÖZGEÇMİŞ	77

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Üniversite Mezunlarına Ait Demografik Bilgiler	34
Tablo 2. Resim Sanatına İlgi ve Resim Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeği İçin Çalışmada Elde Edilen Cronbach a İç Tutarlılık Değerleri	36
Tablo 3. Resim Sanatına İlgi ve Resim Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeği İçin Elde Edilen Çarpıklık ve Basıklık Değerleri	37
Tablo 4. 5'li Likert Ölçeği Aralık Değerleri.....	38
Tablo 5. Üniversite Mezunlarının Resim Sanatına İlgiğine Yönelik Görüşlerinin Dağılımı	40
Tablo 6. Resim Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeği İçin Elde Edilen Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	42
Tablo 7. Doğum Yerine Göre Farklılıkları Gösteren Tek Yönlü Anova Testi Sonuçları	44
Tablo 8. Yaşadığı Yere Göre Farklılıkları Gösteren Tek Yönlü Anova Testi Sonuçları	45
Tablo 9. Yaşa Göre Farklılıkları Gösteren Tek Yönlü Anova Testi Sonuçları	45
Tablo 10. Çalışma Durumuna Göre Farklılıkları Gösteren T Testi Sonuçları	46
Tablo 11. Gelir Durumuna Göre Farklılıkları Gösteren Tek Yönlü Anova Testi Sonuçları	46
Tablo 12. Resim Sanatına İlgi ve Resim Eğitime Yönelik Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Değerlendirmesini Gösteren T Testi Sonuçları	47
Tablo 13. Resim Sanatına İlgi ve Resim Eğitime Yönelik Görüşlerin Mezun Olduğu Bölüm Değişkenine Göre Değerlendirmesini Gösteren Tek Yönlü Anova Testi Sonuçları	48
Tablo 14. Resim Sanatına İlgi ve Resim Eğitime Yönelik Görüşlerin Meslek Değişkenine Göre Değerlendirmesini Gösteren Tek Yönlü Anova Testi Sonuçları	49

Tablo 15. <i>Üniversite Mezunlarının Resim Sanatına İlgileri ile Resim Eğitime Yönelik Görüşleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Korelasyon Analiz Sonuçları</i>	50
Tablo 16. <i>Resim Sanatına Olan İlginin Resim Eğitime Yönelik Görüşler Üzerine Etkisini Gösteren Regresyon Analizi Sonuçları</i>	51

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Resim eğitimi hakkında normal dağılım grafiği ve resime olan ilgi normal dağılım grafiği.....	37

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

f	Frekans
n	Veri sayısı
p	Anlamlılık düzeyi
ss	Standart sapma
t	T testi puanı
x	Ortalama
ÇASEY	Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi
GSL	Güzel Sanatlar Lisesi
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
UKKSA	Uluslararası Knidos Kültür ve Sanat Akademisi

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, önemi, amacı, sınırlılıklar, varsayımlar, tanımlamalar ve ilgili araştırmalar yer almaktadır.

Problem Durumu

Resim, yüzey üzerine renklerle ve çeşitli malzemelerle, zihinsel eylemi yansıtan estetik bir görünüm olarak tanımlanabilir. Başka bir deyişle resim, görsel sanatlarda çizimden farklı olarak saydam olan ya da saydam olmayan boyalarla bir veya birden çok renkle bir yüzeyde leke ya da çizgilerle imge oluşturma sanatıdır (Deniz, 2016). Resim psikolojik bir boşalmanın ve bir kurtuluş gereksiniminin de aracıdır. Yaşamın yorgunluğunu resmin engin olanakları içinde dinlendirmeye çalışan insanlar vardır. Resim eğitimi görmedikleri halde, kendi duyarlıklarının ve becerilerinin yardımıyla bu yolu seçip başarılı olmuş sanatçılar vardır. Bu sanatçılar kendi saf duyularını çizgi ve renk diline aktarmayı sürdürmektedirler (Tansuğ, 2017). Resim yapmak resim yaparak dinlenmek ya da kendini ifade etmek için sanatçı olmaya gerek yoktur. Birey, yaşamına anlam katmak için resim yapabilir. Bireyler çoğunlukla bir sanat dalı olan resim ve resim eğitimi ile anaokulundan üniversiteye kadar bir şekilde karşılaşmaktadırlar. Acaba aldıkları sanat eğitimi diğer deyişle resim eğitimi bireylere ne kadar ne kazandırmıştır? Üniversiteyi bitiren bireylerden hiç olmazsa bazıları resim sanatına ilgi duymakta mıdır? Sanattan, resim sanatından anlayan, hoşlanan, haz duyan, değer veren hatta zaman zaman resim yapan bir birey olmuşlar mıdır? Bu soruların yanıtını verebilmek için çok sayıda araştırmaya gerek vardır. Bu çalışma bu ve benzeri sorulardan yola çıkılarak yapılmıştır.

Bireyin çok yönlü eğitim gereksinimlerinden biri de sanat eğitimidir. Sanat eğitimi bilim, teknoloji, estetik bakış açısı, yaratıcı düşünme ve kinestetik alan eğitimleriyle birlikte bireysel ve toplumsal eğitim için oldukça önemlidir (Alakuş & Mercin, 2007). S. Buyurgan ve Buyurgan'a (2012) göre, "sanat eğitimi ile görsel algısı gelişmiş, kendini sanatsal yollarla ifade edebilen, içinde yaşadığı kültürü önce tanıyan, öğrenen, koruyan ve gelecek nesillere taşıma sorumluluğunu üstlenen, dünya kültür mirasına saygılı, yaratıcı ve yapıcı bireyler yetiştirilmesi hedeflenir". Aynı zamanda sanat eğitimi duyarlılık eğitimidir (Boydaş, 2004 ; Gençaydın, 2002). Burada amaç sanatçı yetiştirmek değildir. Sanat eğitimi çağdaş toplumda yetişen fertlerin her alanda yaratıcı olmasını sağlayan etkinliklerdir (San, 1983). Sanat eğitimi öğrencilerin sanat deneyimleriyle dünya arasında bağlantılar kurmaları sonucunda yeni düşünce üretmeleri demektir (Freedman, 2003). Sanat eğitiminin amaçlarına ulaşabilmek için sistemli ve sürekli bir eğitim programı ve uygulaması gereklidir. Örgün eğitimin yeterli olmadığı durumlarda süreklilik adına yaşam boyu öğrenme sanat eğitiminde etkin rol almaktadır. Bireylerin kendilerini sanatsal yollarla ifade edebilmelerine uygun ortamların olması, yaşamdan haz alan ve üretken, yaratıcı nesillerin ve toplumların oluşabilmesi için önemlidir (Okur, 2017). Sanat eğitimi kazanımları, sadece örgün eğitimle değil yaşam boyu eğitim içinde sergiler, müzeler, kitap, dergi, yayın ve her türlü görsel-işitsel iletişim araçları ile elde edilebilir (Alakuş, 2002).

Genelde sanat eğitimi özelde resim eğitimi, görmeği ve bakmayı öğrenmektir. Böylelikle gelişen analiz ve sentez gücü beraberinde estetik beğeniyi getirir. Resim eğitimi ile birey gördüğünü algılamayı, algıladığını dönüştürerek ve soyutlama yapmayı öğrenir. Birey resim yaparken algıladığı dünyayı farklı yöntem ve tekniklerle bir yüzey üzerine (desen, boya, kolaj gibi) yansıtır. Teorik olarak da biçim ve akımların birbiri ile karşılaştırılmasını, bilimsel, ekonomik, tarihi, felsefi vb. diğer disiplinlerle aralarında bağ kurmasını sağlar. Bugün ilk ve orta dereceli okullarda verilen şimdiki adı görsel sanatlar olan resim-iş derslerinin uzun bir geçmişi bulunmamaktadır. Ancak bu ders "güzel sanatlar eğitimi" kapsamı içinde düşünüldüğünde, duvar resmi, çini, seramik, minyatür, tezhip, hüsn-i hat vb. gibi geleneksel sanatların eğitiminin tarihi içinde, Türk kültür ve sanatının başlangıç dönemlerine kadar uzanır (Özsoy, 2016). İlkokul seviyesinde sınıf öğretmenleri tarafından verilen sanat dersleri, ortaokul ve lise seviyesine gelindiğinde alan öğretmenleri tarafından verilir. Milli eğitim sisteminde sanat eğitimi; başlıca örgün, yaygın eğitim sistemi içinde yer almaktadır. Örgün sistem; Okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim

olarak gruplandırılmaktadır. Yaygın eğitim sistemi ise Milli Eğitim Bakanlığına (MEB) bağlı merkez ve kurumlar, kültür kurum ve kuruluşlarıdır. İlkokul ve ortaokulda tüm sınıflarda “görsel iletişim ve biçimlendirme”, “kültürel miras”, “sanat eleştirisi ve estetik” öğrenme alanları ile haftada 1 saat (MEB, 2018a) ; lisede ise yine “kültürel miras”, “sanat eleştirisi ve estetik” ilköğretimden farklı olarak da “görsel sanatlarda biçimlendirme” öğrenme alanı kapsamında haftada iki saat sanat eğitimi verilmektedir (MEB, 2018b). Yükseköğretim düzeyinde sanat eğitimi; Eğitim fakülteleri, güzel sanatlar eğitimi bölümleri; güzel sanatlar fakülteleri, konservatuvarlar, diğer ilgili bölümlerden oluşmaktadır. Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümleri de; Resim-iş eğitimi anabilim dalı, müzik eğitimi anabilim dalı şeklindedir. Yükseköğretimde farklı lisans programlarında seçmeli dersler kapsamında sanat derslerine yer verilmektedir. Seçmeli derslerde güzel sanatlara ve eğitimine ilişkin derslere yeterince yer verilmediği yönünde çalışmalar bulunmaktadır (Demir & Ok, 1996; Demir, 1996). Her düzeyde sanat eğitiminin estetik beğeniyi, sanata olan ilgiyi artırmaya ve farkındalığı geliştirme rolüne ilişkin araştırmalarda (Ekici 2011; Gençaydın, 1995 ; Gökay & Demir 2006 ; İlkyaz, 2004 ; Mamur, 2012) sanat derslerinin etkisi tartışılmaktadır. Sanat eğitiminin niceliği ve niteliği kapsamlı bir araştırma konusudur. Bu konuda yapılan çalışmalar sınırlıdır (Alakuş & Mercin 2007; Bölükoğlu, 2002; Ekici 2011; Gençaydın, 1995 ; Gökay & Demir 2006; İlkyaz, 2004; Kaptanoğlu 2016; Mamur 2012).

Üniversite bir kültürdür. Bireyi çağdaş bir yaşama, geleceğe ve topluma hazırlar. Çağdaş bir insan bireyselliğe, eşitliğe, özgürlüğe önem veren ve bu uğurda elinden geleni yapabilen yürekli insandır. Çağdaş birey sorunlara farklı açılardan bakıp sorgulayan, zıtlıkları ayrıştırabilen, değerlendirebilme güdüsü gelişmiş bireydir (İpşiroğlu’ndan aktaran Çakır-İlhan ,1994). Üniversite mezunu bir bireyin kendisini her alanda geliştirebilen, açık bir şekilde ifade edebilen, herkesten farklı düşünebilen ve problem çözebilen bir birey olması beklenir. Üniversite öğrencileri sanatın bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitsel yönlerinden yeterince yararlanabilmelidirler. Bu nedenle üniversitelerde güzel sanatlar eğitimi ile ilgili dersler verilmesinin çağdaş Türkiye için bir gereklilik olduğu söylenebilir (Çakır-İlhan,1994). Yeterince sanat eğitimi almış resim veya diğer sanatlara ilgisi olan bir üniversite mezunu, çevresine duyarlı, problem çözebilen, estetik beğenisi güçlenmiş, yaşamında fark yaratan bir bireydir. Özer (2004), yüksek öğrenim görmüş meslek insanlarının öğrenimleri süresince aldıkları sanat eğitiminin kapsamı ve ‘insan

yetiştirme’de sanat eğitiminin önemi üzerine çalışmıştır. Araştırmanın sonucunda okullarda sanat etkinliklerinin yeterli ve düzeyli olarak halka sunulmadığı, okullarda yeterli içeriğe sahip sanat derslerinin olmadığı, sanat ğretmenlerinin alanlarına hakim olmadıkları gibi sonuçlara ulaşmıştır. Halk eğitim merkezlerindeki sanat eğitimi üzerine yapılan çalışmalarda katılımcılara verilen eğitimin yaratıcılıklarını geliştirmeye yönelik olmadığı bulgulanmıştır (Arslan 2001; Bangir-Alpan & Durdubaşoğlu, 2013). Taşkesen ve Bangir-Alpan (2018), çalışmalarında farklı lise türlerinde öğrenim gören lise ğrencilerinin sanata olan ilgilerini belirlemeye, sanata olan ilgileri ile Beş Faktörlü Kişilik Kuramı temelinde sahip oldukları kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi tespit etmeye çalışmışlardır. Araştırmalarında sanata olan ilgi olarak; GSL (Güzel Sanatlar Lisesi) ğrencilerinin sanat ilgisinin diğer okullara göre, anlamlı olarak yüksek olduğu sonucunu elde etmişlerdir. Aynı zamanda araştırmadan sanat ilgisi ile kişilik özelliklerinden “Deneyime Açıklık”, “Yumuşakbaşlılık ve sorumluluk” arasında düşük ve orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu, “Nevrotiklik” ile sanat ilgisi arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişkinin var olduğu görülmüştür. Görüldüğü gibi niversite mezunlarının resim sanatı ilgisi ve sanat eğitimine ilişkin görüşleri üzerine alanyazında araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle bu çalışmaya gereksinim duyulmuştur. Bu araştırmada da farklı olarak niversite mezunlarının resim sanatına ilgileri ve sanat eğitimine yönelik görüşleri araştırılmıştır.

Araştırmanın nemi

Üniversite mezunlarının resim sanatına ilgileri ve resim eğitimine yönelik görüşleri belirlenerek, bu araştırmanın;

1. Üniversite mezunlarının resim sanatına ve eğitimine ilişkin farkındalık düzeylerini ortaya koyacağı,
2. Resim sanatının okul öncesinden niversiteye yönelik eğitimi yönünde düşünme, tartışma , yeni fikirler üretme imkanı sağlayacağı,
3. Üniversitelerde seçmeli resim eğitimi programlarının geliştirilmesine katkı sağlayacağı,
4. Araştırma sonucunda elde edilecek bulguların bu konuda yapılacak diğer araştırmalara da yardımcı olacağı umulmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı üniversite mezunlarının resim sanatına ilgilerini ve resim eğitime yönelik görüşlerini belirlemektir. Bu genel amaca ulaşabilmek için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır :

- 1) Üniversite mezunlarının resim sanatına ilgileri ne düzeydedir?
- 2) Üniversite mezunlarının resim eğitime ilişkin görüşleri nelerdir?
- 3) Üniversite mezunlarının resim sanatına ilgileri ile resim eğitime yönelik görüşleri demografik değişkenlere göre (doğdukları ve yaşadıkları yer, yaş, çalışma durumu, cinsiyet, mezun olunan bölüm ve meslek,) anlamlı farklılık göstermekte midir?
- 4) Üniversite mezunlarının resim sanatına ilgileri ile resim eğitime ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları şunlardır:

1. Bu araştırma Kırıkkale ilinde (merkez, ilçeler, kasaba ve köyler) yaşayan üniversite mezunu bireyler ile sınırlıdır.
2. Araştırma verileri, araştırmacı tarafından hazırlanan anket ile elde edilen veriler ile sınırlıdır.

Varsayımlar

Araştırma için hazırlanan anket sorularını cevaplayan üniversite mezunlarının içtenlikle ve gerçek düşüncelerini yansıtır nitelikte cevap verdikleri varsayılmıştır.

Tanımlar

Üniversite mezunu: Kırıkkale’de (merkez, ilçeler, kasaba ve köyler) yaşayan ve çalışan veya çalışmayan 4 yıllık lisans eğitimi mezunlarıdır.

Resim sanatı: yüzey üzerine renklerle, zihinsel eylemin ifadesi olan estetik bir görünüm oluşturmaktır. Başka bir deyişle resim, görsel sanatlarda çizimden farklı olarak saydam

olan ya da saydam olmayan boyalarla bir veya birden çok renkle bir yüzeyde leke ya da çizgilerle imge oluşturma sanatı olarak da tanımlanabilir (Deniz, 2016).

Resim eğitimi: Resim eğitimi ile birey gördüğünü algılamayı, algıladığını dönüştürerek ve soyutlama yapmayı öğrenir. Birey resim yaparken algıladığı dünyayı farklı yöntem ve tekniklerle bir yüzey üzerine (desen, boya, kolaj gibi) yansıtır. Teorik olarak da biçem ve akımların birbiri ile karşılaştırılmasını, bilimsel, ekonomik, tarihi, felsefi vb. diğer disiplinlerle aralarında bağ kurmasını sağlar (İTUSEM, 2019).

Sanat: bireyin genel eğitimi içerisinde kendine özgü yöntem ve ilkeleri olan özel bir alan olup, bireyin duygu ve düşünce izlenimlerini anlatabilme, yetenek ve yaratıcılığını ortaya çıkarma çabasının tümüdür (Tuna, 2004 ; Uçan, 1995).

İlgili Araştırmalar

Bu bölümde resim sanatı ilgisi ve resim eğitimi ile ilgili araştırmalara yer verilmektedir.

Okur (2017), Eğitim kurumları dışındaki sanat oluşumlarının toplumun sanat eğitimine etkileri Uluslararası Knidos Kültür ve Sanat Akademisi (UKKSA) örneği araştırmasını Muğla ilinin Datça ilçesinde gerçekleştirmiştir. Nitel araştırmasında okullarda uygulanan sanat eğitimi ile diğer kurumlarda yapılan sanat eğitimi bir araya getirilerek, birlikte günümüz koşullarının en uygun hale gelebilmesi için diğer kurumlardaki sanatçı oluşumlarının bulundukları yerde yaşayan toplumun eğitim ve kültüre olan katkılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonucunda UKKSA'nın kültüre katkı sağladığı görülmüştür. Ayrıca UKKSA'nın küçük kesimlerde yaşayan insanlara çeşitli sanatsal faaliyetlerde eşit imkanlar sağladığını da bulgulamıştır.

Demirci Katıracı (2017), Sanat eğitiminin gerekliliğine ilişkin pedagojik formasyon öğrencilerinin görüşlerini incelediği araştırmasını 2015-2016 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Gazi Üniversitesi pedagojik formasyon eğitimi sertifika programına devam etmekte olan 60 görsel sanatlar öğretmen adayı üzerinde yürüttüğü bir çalışmada "Pedagojik formasyon programına devam etmekte olan görsel sanatlar öğretmen adaylarına göre, sanat eğitimi neden ve kimler için gereklidir?" Sorusuna yanıt aramıştır. 2016 yılında Gazi Eğitim Fakültesi pedagojik formasyon sertifika programına kayıtlı olan görsel sanatlar öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğini sevdikleri için tercih ettikleri

sonucuna ulaşamamış ayrıca sanat eğitimi sevgi eğitiminin temeli olduğu noktasında gerekli görmedikleri belirlenmiştir. Çalışma grubunun çoğunluğunu oluşturan Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi dışındaki liselerden mezun öğrencilerin sanat camiasından, Türkiye’de ve dünya da olup biten sanatsal etkinliklerden, sanatsal yayın ve sergilerden haberdar olmadıkları görülmektedir. Ayrıca bu mezunlar sanat eğitimi veren yükseköğretim kurumlarının amaçları, işlevleri ve ders içerikleri hakkında yeterince bilgi sahibi değildir, sonucuna ulaşılmıştır.

Kaptanoğlu (2016), Sanat eğitimi alan ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin sanat eğitimi kavramına ilişkin oluşturdukları metaforlar” adlı çalışmada, sanat eğitimi alan ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin sanat eğitimi kavramına ilişkin oluşturdukları metaforları toplamak ve toplanan metaforları çeşitli kategoriler altında sınıflandırarak ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin sanat eğitimi kavramını algılama biçimlerini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Araştırmanın sonucunda ortaya çıkan metaforlar öğrencilerin sanat eğitime yönelik olumlu tutumlar sergilediğini göstermektedir. Sanat eğitiminin amaçları doğrultusunda sanat eğitimi kavramının öğrenciler tarafından doğru algılandığı sonucuna ulaşılmış olup az sayıda da olsa sanat eğitimi ağırlıklı olmayan eğitim kurumlarındaki öğrencilerin olumsuz metaforlar üretmiş olmaları kaygı verici bir durum oluşturmuştur sonucuna ulaşılmıştır.

Cam (2015), Ortaöğretim öğrencilerinin sanat eğitimi ve sanatın gerekliliği hakkındaki görüşlerini değerlendirilmesi (Antalya ili örneği) araştırmasında ortaöğretim kurumlarında okumakta olan öğrencilerin sanata ve sanat eğitiminin önemine bakışları ve gerekliliği konusundaki görüşleri üzerine bir değerlendirme çalışması yapmıştır. Bu araştırmanın evrenini; Antalya il merkezindeki devlete bağlı ortaöğretim okullarında okuyan tüm öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise yine Antalya il merkezindeki devlete bağlı; Kepez Anadolu lisesi, Konyaaltı Anadolu Lisesi ve Muratpaşa Güzeloluk Anadolu lisesinde okuyan toplam 750 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma sonucunda demografik değişkenlere bağlı olarak öğrenci görüşleri arasında anlamlı farklılıklar bulunamamıştır. Bu durum aslında öğrencilerin ve öğrenci velilerinin gerek maddi gerekse de manevi olarak sanata istenilen düzeyde ilgi duymadıklarını, sanat ile ilgili eğitim seviyelerinin istenilen seviyede olmadığını, farkındalıklarının düşük olduğunu ve sanatın gerekliliğinin bilincinde olmadıklarını ortaya

koymaktadır. Ayrıca öğrenci görüşlerinden hareketle sanat eğitimi, sanat öğretimi ve sanatın gerekliliği gibi eğitimsel faaliyetlerin hala istenilen düzeye ulaşmadığı araştırmada elde edilen sonuçlardan hareketle söylenebilir.

Cengiz (2015), Üniversite toplum derneğinin sanat eğitimine katkıları (Herkes için sanat projesi örneği) çalışmasında sanat eğitiminin ülkemizdeki durumundan hareketle, üniversite toplum derneği'nin gerçekleştirmiş olduğu herkes için sanat projesi inceleme merkezi olmuş, bu noktada resim sanatçısı Savaş Simitli' nin atölyesi Antigone Sanat Evi'nde, proje kapsamında gerçekleştirilen resim eğitimi araştırmanın amacına yönelik incelenmiştir. Bu yolla herkes için sanat projesi'nin sanat eğitimi açısından durumu tespit edilmeye çalışılmış; sanat eğitimine olan katkılarını ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırma resim eğitimi, resim eğitimi' ne katılan, 9 yaşındaki 8 öğrenci, eğitime destek veren 3 gönüllü öğretmen ve 1 uygulayıcı ressam, araştırmacı tarafından 3 alan uzmanı görüşleri alınarak oluşturulan ön ve son başarı görüşme formu, süreç içi görüşme formu, gözlem ve kaynak tarama ile sınırlandırılmıştır. Araştırma sonunda herkes için sanat projesinin, sanat eğitimi açısından çeşitli sorunların yaşandığı Türkiye'de; önemli ve özgün bir proje olduğu tespit edilmiş ve Türkiye genelinde bu tip projelerin yaygınlaştırılması ve bu alanda çalışan sivil toplum kuruluşlarının desteklenmesi önerilmiştir.

Yazar, Aslan ve Şener (2015), Sanat eğitimi sorunu olarak ülkemizde ilk ve orta öğretim kurumlarında sanat eğitimine olan ilgisizlik sebepleri çalışmasında, Türkiye'de ki ilk ve orta öğretim okullarında sanat eğitimine olan ilgisizliğin nedenlerini araştırmak ve bu konuyla ilgili çözüm önerileri sunmayı amaçlamıştır. Samsun merkezinde olan 78 ilköğretim okulu ve bu okullarda çalışan 109 sanat eğitimcisi araştırmanın evrenini oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini toplam 12 ilköğretim okulunda çalışan 25 sanat eğitimcisi oluşturmuştur. Araştırma kapsamında sanat eğitimi derslerinin diğer dersler arasındaki ilişkisi katılımcılara sorulmuş ve bu dersin diğer dersler içerisinde son sırada olduğu, ailelerin ekonomik durumlarının elverişsiz olması ve derse bakış açılarının iyi olmadığı, hizmet içi eğitimde problemler ile karşılaşıldığı, okullardaki dersliklerin sorunlu olması, ders saatinin az olması, sanat eğitimi programlarının yeteri kadar verilmediği, branş dışı öğretmenlerin derse girmesi, okul yöneticilerinin dersi önemsememesi, derse karşı "olmasa da olur" bakış açısıyla yaklaşan ve sistemde oluşan problemler vb. gibi sonuçlar elde edilmiştir.

Sebik (2012), Sanat eğitiminde bir estetik problem olarak kitsch ve sanat ayırımı çalışmasında, sanat eğitimi kapsamında estetik obje ve estetik özne birleşiminin sanatsal değer, estetik değer ve ekonomik değerler gibi alanlarda kitsch olgusunu incelemiştir. Kitsch kavramının sanat eğitimine yansımalarının sonucunda 4. ve 8. Sınıf öğrencilerinin resimlerinden yapılan çalışmalarla kitsch'in güncel etkisi ortaya konmaya çalışılmıştır. Kitsch kavramı ve kitsch ürünler toplumun her kesimine hitap eden ve doğal olarak eğitim sistemimizi her koşulda olumsuz olarak etkilemeye devam etmektedir. Bu etkinin dolaylı katkısı sonucunda, sanat eğitimi alan öğrencilerin estetik algılarını geliştirecek toplumsal kültür, sanatsal faaliyetler, sanat kültürü ve sanat eğitimine ilişkin problemler giderek çoğalmıştır. Bunun üzerine hem sanat eğitimi çerçevesinde ve hem de sosyal alanlarda, sanat algısı üzerinden; estetik algı sorunu tekrar incelenip, düzenlemeler yapılması gerektiği tartışılmıştır.

Ekici (2011), Yükseköğretim kurumlarının sanat eğitimi dersleri olmayan programlarında sanat eğitiminin gerekliliği çalışmasında, Toplumda entelektüel kitleyi oluşturması beklenen üniversite mezunlarının birey olabilmesi, sezgisel iç dinamiklerini olgunlaştırıp, kendini, içinde yaşadığı toplumu ve hayatı anlamlandırabilmesi, vizyon sahibi olabilmesi, doğru analiz ve sentez yapabilme yetisini kazandıracak olan sanat eğitiminin üniversitelerdeki rolünün farkına varılmasını sağlamak ve bu konudaki araştırmalara yeni bir soluk getirebilmeyi amaçlamıştır. Araştırma literatür taramasına bağlı olarak, kitap, makale, elektronik makale, internet gibi kaynaklardan yararlanılmıştır. Ayrıca sanatsala alışkanlıklar ve sanat eğitime ilişkin tutum ölçeği kullanılarak elde edilen istatistiksel veriler yorumlanmıştır. Araştırmanın sonucunda, ilk ve ortaöğretimde sanat eğitimi almış olan öğrenciler Yükseköğretim kurumlarındaki eğitimlerine başladıklarında, sanat eğitimi, sürekliliğini yitirmektedir. İlk ve ortaöğretimdeki sanat eğitimi öğretim programlarının ve onların niteliği tekrar gözden geçirilmeli ve öğrenciler bir üst basamak olan yükseköğretim kademesine daha donanımlı bir şekilde hazırlanmalıdır. Ayrıca üniversite öğrencilerinin, bulunduğu çağı, sanatın farkında olup yorumlayabilen, evrensel değerlere saygı duyabilen, farklı açılımları paylaşabilen, iç dinamiklerini ortaya çıkarabilen, sevgi dolu bir insan olabilmesi için, Yükseköğretim Kurumları'nda bulunan fakültelerin bölümlerinin tümünün öğretim programına pedagojik açıdan yeterli, sanat eğitimi dersleri eklenmelidir sonucuna varılmıştır.

Dülgeroğlu (2011), Eğitim fakültesinde görev yapan öğretim elemanlarının görsel sanatlara yönelik görüşlerini incelediği araştırmasında 101 öğretim elemanından veri toplamıştır. Sonuçlarda katılımcıların görüşleriyle demografik değişkenleri (yaş, cinsiyet vb.) arasında göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öğretim elemanlarının görsel sanatları daha çok medya ortamından izledikleri, internet ortamından izlemeyi daha az seçtikleri görülmüştür. Öğretim elemanları öğrencilerin profesyonel olarak sanat ile ilgili olmaları arzusunu dile getirmişlerdir. Ayrıca sanatsal faaliyetler bakımından Burdur ilini yeterli olmadığını belirtmişlerdir.

Selvi (2008), Kitsch olgusunun lise öğrencilerinin estetik algı ve beğenilerine etkileri çalışmasında, Ankara merkezde yaşayan ve farklı liselerde öğrenim gören öğrencilerin estetik algı ve beğenilerinin, kitsch kavramından etkilenme seviyelerini ve öğrencilerin kitsch ürünleri beğenmelerinin sebebini ortaya çıkarmaya çalışmıştır. Araştırmanın evrenini, Ankara ili merkez ilçelerinde bulunan devlet liselerinde 2007-2008 eğitim öğretim yılı içerisinde öğrenim gören lise öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada her okuldan 50 öğrenci olmak üzere toplam 500 öğrenciye anket uygulanmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından geliştirilmiş 72 soruluk bir anket kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda sanatla ilgilenen öğrencilerin ilgilenmeyenlere göre kitsch kültürden daha az benimsedikleri ve etkilendikleri görülmüştür. Bununla birlikte öğrencilerin televizyon izleme süreleri arttıkça ve kitap okuma sıklıkları azaldıkça kitsch ürünleri benimseme oranlarının arttığı görülmüştür. Genel olarak çıkan bulgulara göre lise öğrencilerinin estetik algı ve beğenilerinin kitsch ürünler tarafından etkilendiği sonucuna varılmıştır.

Gökay ve Demir (2006), Farklı eğitim seviyelerinde estetik beğeni çalışmasında, farklı eğitim seviyesindeki öğrencilerin aldıkları sanat eğitimi düzeyinin ilgili öğrencilerin estetik tercihlerine olan etkisini bulmaya çalışmıştır. Öğrencilerin estetik tercihlerini belirlemek için kullanılan veri formunda bulunacak yerli ve yabancı sanatçıların yirmi tane röprodüksiyon çalışması belirlenmiştir, çalışmalar belirlenirken her sanat kuramına dair örneklerin dengeli bir biçimde yer almasına dikkat edilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçta ilköğretim, ortaöğretim ve üniversite öğrencilerinin estetik tercihleri, beğenileri değerlendirildiğinde özellikle sanat eğitiminin Güzel Sanatlar Lisesi ve üniversite düzeyinde Resim İş öğretmenliği alanında olduğunu ve bu sebeple ilgili okulları temsil

eden öğrencilerin diğer öğrencilerden sanatsal bilgilerinin ve estetik algılarının farklılık gösterdiği bulgusuna ulaşılmıştır.

Alakuş (2004), Resim iş derslerinde öğrenci çalışmalarını değerlendirme yaklaşımını inceleyen çalışmasını, Diyarbakır merkezinde bir okulda resim öğretmeninin, öğrencilerin çalışmalarının eleştirel değerlendirmesinde kullanılan değerlendirme araçlarında, nitel gözlem tekniğini kullanmıştır. Öğrencilerin sanatsal çalışmalarında sanatsal algıyı ve sanatı kavrama seviyeleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin sanatsal çalışmalarını değerlendirirken öğrencilere katkı sağladığını ve fırsat verilmesinin olumlu yönde olabileceği görülmüştür. Öğrencilerin farklı seviyelerde çalışma yapmasına rağmen kendi katılımları öz güvenlerinin artış göstermesine sebep olmuştur. Öğrencilerin resim dersinden geçerli not alma kaygısının ilerisinde, öğretmeni ile beraber hoş vakit geçirebileceği bir ortam oluşması motive olmaları açısından önemli görülmüştür. Araştırma, bir sanat eserini değerlendirirken nelere dikkat edilmesi gerektiğini aşamaları doğrultusunda öğrencilere gösterilmiş olup kendi çalışmalarında da uygulamaların yapılması sağlanmış, öğrencilerden olumlu yanıtlar alınmıştır. Diğer taraftan derse gerekli ilginin sağlanması için, öğrencilerin sanat atölyesi ve ya sınıflarda kesinlikle konu ile alakalı fotoğraf, sanatsal dökümanlar vb. gibi materyallerle görsel anlamda haza ulaşmaları gerektiği fikrine varılmıştır.

Şırlakoğlu (2004), Kültürel yaşam ve sanata etkileri bakımından sanat eğitimi ve sanat eğitimi programlarının önemi çalışmasında sanat eğitimi programlarının eğitim sistemine girişinden günümüze kadar geçirdiği evreleri incelemiştir. Bununla birlikte bunun kültürel yaşam ve sanata etkilerini araştırarak, sanat eğitiminin ve programlarının önemini vurgulamayı amaçlamıştır. Araştırma tarama modelinde yapılmış, araştırmacı sanat eğitimi programlarının varolan ve olması gereken şeklini belirlemeye çalışırken batı ülkelerindeki sanat eğitimi uygulama örneklerini de inceleyerek fikir almaya çalışmıştır. Araştırmanın sonucunda ,sanat eğitiminin her ülkede farklı programlarla uygulandığı, batı ülkelerinde sanat eğitimi amaçlarında yaratıcı düşünme ön plana çıkarılmış, yaratıcı düşünme de amaçlar açıkça belirtilmiş ve hedefler gösterilmiştir. Türkiye’de ki resim-iş eğitiminin amaçları geniş tutulmuş, Türk Milli Eğitiminin amaçlarına bağlı kalmıştır.

Özer (2004), Yüksek öğrenim görmüş meslek insanların öğrenimleri süresince aldıkları sanat eğitiminin kapsamı ve ortaya çıkan bulgular ışığında ‘insan yetiştirme’de sanat

eğitiminin önemi üzerine bir araştırma çalışmasında Türkiye de bütünsel bir sanat eğitiminin var olup olmadığını, yüksek öğrenim mezunlarının ilk, orta ve yüksek öğrenimleri süresince aldıkları sanat eğitimini, ülkemizde halen uygulanan örgün eğitim kurumlarındaki mevcut müfredatlar üzerinden ve uygulanan anketin sonuçları ile açıklamayı amaçlamıştır. Yine bu çalışmasında ülkemiz üniversite mezunlarının sanata ve sanat eğitime bakış açılarını incelemiştir. Araştırmanın sonucunda yüksek öğrenim görmüş meslek insanlarının ,öğrenimleri süresince aldıkları sanat eğitimi:okulöncesi eğitim kurumlarındaki sanat etkinlikleri ile ilköğretim 1.2.3.4.5.6.7.8. ve ortaöğretim 9.10. (lise) sınıflardaki, haftada bir ya da iki ders saati ile sınırlı resim-iş dersleridir. Ayrıca sanat etkinliklerinin yeterli ve düzeyli olarak halka sunulmadığı, okullarda yeterli içeriğe sahip sanat derslerinin olmadığı, sanat öğretmenlerinin alanlarına hakim olmadıkları gibi sonuçlarda katılımcıların ortak görüşüdür.

Yapılan araştırmalarda genellikle, Toplumun sanat eğitime etkileri, sanat eğitimi ve sanatın gerekliliği konusunda ki görüşler, görsel sanatlara yönelik görüşler, resim-iş derslerinde öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi, farklı eğitim seviyelerinde estetik beğeni, kültürel yaşam ve sanata etkileri bakımından sanat eğitimi ve sanat eğitimi programlarının önemi gibi benzer araştırmalar yapılmış fakat üniversite mezunlarına dair bu çalışmada sorulan sorularla ilgili bir çalışma ile karşılaşılmamıştır. Bu çalışmada yapılan çalışmalardan farklı olarak, üniversite mezunu bir birey resim sanatına ne kadar ilgilidir? Resim eğitimi hakkında ki görüşleri nelerdir? Sorularına yanıt aranarak, üniversite mezunlarının resim sanatına ilgisi ve resim eğitime yönelik görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde resim sanatı, resim sanatına ilgi, ve sanat eğitimi , ve sanatın üniversite mezunu bireye, toplumsal gelişime, kültüre katkısı incelenmiştir.

Resim Sanatı ve Gelişimi

Resim, yüzey üzerine renklerle ve çeşitli malzemelerle, zihinsel eylemi yansıtan estetik bir görünüm olarak tanımlanabilir. Başka bir deyişle resim, görsel sanatlarda çizimden farklı olarak saydam olan ya da saydam olmayan boyalarla bir veya birden çok renkle bir yüzeyde leke ya da çizgilerle imge oluşturma sanatıdır (Deniz, 2016). Resim psikolojik bir boşalmanın ve bir kurtuluş gereksiniminin de aracıdır. Yaşamın yorgunluğunu resmin engin olanakları içinde dinlendirmeye çalışan insanlar vardır. Resim eğitimi görmedikleri halde, kendi duyarlıklarının ve becerilerinin yardımıyla bu yolu seçip başarılı olmuş sanatçılar vardır. Bu sanatçılar kendi saf duyuşlarını çizgi ve renk diline aktarmayı sürdürmektedirler (Tansuğ, 2017). Resim yapmak resim yaparak dinlenmek ya da kendini ifade etmek için sanatçı olmaya gerek yoktur. Birey, yaşamına anlam katmak için resim yapabilir.

Bugüne kadar bulunmuş ilk resimler, mağara duvarlarına çizilmiş, hayvan resimleri, av sahneleri ve yine mağara duvarlarına basılmış el izleridir (Deniz, 2016). Bu resimler mağara duvarlarını süslemekten öte amaçlara yönelmişlerdi. Hayatın doğaya ve doğadaki yaratıklara karşı çetin bir savaş anlamını taşıdığı çağlarda, bu resimler o savaşın bir parçası ve insana olağanüstü büyüsel güç sağladığına inanılan birer araçtılar. Bunlar doğaya, hayvanlara egemen olmanın birer sembolü, avın şanslı geçmesini sağlayan birer tılsımdırlar (Tansuğ, 2017).

Avrupa’da rastlantı sonucu bulunan Paleolitik mağaralardan en eskisinin Fransa’daki Lascaux mağarası olduğu ve buradaki en eski yerleşimin 40.000 yıl öncesine kadar gittiği ileri sürülür. İspanya’da ötekilerden önce bulunan Altamira mağarasının tarihçesi, 15-20.000 yıl öncelerin uzanmaktadır. Fransa’daki Les Trois Freres mağarası da resimleri bakımından oldukça önemlidir. Bunların yanı sıra İsveç’te Jömtland’da kaya üzerine kazınarak çizilmiş boyasız hayvan resimleri de bulunmuştur. Bunlardan başka mağaralarda hayvan dişleri ya da kemikleri üzerine çizilmiş resimlere de rastlanmaktadır. Birçoklarını bizon, ren geyiği, at vb. gibi hayvanların teşkil ettiği tarih öncesi çağ resimleri arasında insan resimleri de bulunmaktadır (Tansuğ, 2017). Anadolu’da Paleolitik çağa ait olduğu ileri sürülen bazı kaya resimleri Hakkari çevresindeki Cilo dağlarında bulunmuştur. Bazı buluntuların elde edildiği Antalya yöresindeki Karain mağarasının da tarih öncesi’ne ait bilgiler konusunda yararlı olduğu söylenmektedir (Tansuğ, 2017). Kaya duvarlarını resimleyen sanatçılar hayvansal yağlar, sözgeşi balık yağı ile karıştırılmış renkli topraklar kullanmışlar, bitki özsularından ve süttten de yararlanmışlardır (Tansuğ, 2017). Görsel tasvirler ilk çağlarda bu şekilde görülürken, Ortaçağdakiler ise müşterek ibadet içindir. Altar tasvirleri, yapıların cephelerindeki heykeller, vitraylar ve dinin bütün eserleri hep kilise ile ilgilidir (Turani, 2007, s.352). Ortaçağ Avrupa’sında, birçok şey gibi sanat da kilisenin etkisine girmiştir. Çünkü sanat, dini halka anlatma konusunda bir araç olarak görülmüştür (Erol,1980). Oysa Yeniçağda sanat eseri özgünlük kazanmış ve kilisenin etkisinden kurtulmuştur. Yeniçağda bunun yanında tuval, yani bez üzerine yapılan resim de keşfedilmiştir. Jan van Eyck’ın ilk boyadığı banyo odaları, hep tuval üzerinedir (Turani, 2007). Bu çağda ressamalar, tuval üzerine günlük hayatı yansıtan resimler yapmaya başlamışlardır. Buna eş zamanlı olarak diğer ülkelerdeki ressamalarda serbest konularda çalışmaya başlamış böylece resimlerdeki konular kilisenin dışına çıkmış ve tuval resmine yaşamsal konular yansımıştır.

Tuval üzerine yapılan resimler, konu bakımından hürriyetlerini kazandıktan sonra, boya resimlerin ön hazırlıkları olan desen ve kompozisyon taslakları da bizzat değer görmeye ve müstakil resimler gibi koleksiyonlarda yer almaya başlamıştır. Ayrıca tuval resminin gittikçe yayılması eski duvar resimleri ile cam boyama vitraylarının ortadan kalkmasına neden olmuştur (Turani, 2007, s.352).

Ağaç baskı, bakır üzerine oyma baskı resimler, aynı zamanda kitap baskı sanatının da gelişmesi, bilim çalışmalarının yaygınlaşmasını sağlamış ve böylelikle bilim ve sanat yaygınlık kazanmaya başlamıştır. Avrupa, kilise sayesinde geliştirdiği sanatı, Rönesans gibi büyük devrimlere kadar ve ondan sonraki hızlı gelişimleriyle oldukça ilerletmiş ve birçok akım, dönem yaratmıştır. Bu yüzyıllar boyunca sağlam temeller üzerine şekillenen sanat, yenilikler doğurmaya durmaksızın devam etmiştir (Aslanapa, 1993).

Resim sanatının Türkiye'deki gelişimine bakıldığında özetle şöyledir: Türk resim sanatının, Avrupa ülkelerinin sanat geçmişine oranla çok yakın bir tarihi geçmişi vardır. Dinin etkisinden kurtulmaya çalışan Türk resminin gelişimi ilk olarak; Minyatür ve kitap resimlemeciliği konusunda, 15.yy da Avrupa'dan ressamalar getirtilmesiyle başlamıştır (Özpınar'dan aktaran Akdaş, 2011).

Türk resim sanatı tarihine göz atıldığında, 19. yüzyıla kadar, Türk-İslam geleneğinde minyatür sanatının egemen olduğu görülmektedir. 18. yüzyıl başlarından itibaren ise yoğunlaşan batılılaşma hareketleri resim alanında da etkili olmuştur. Osmanlı'da ekonomik, siyasal, toplumsal ve askeri alanlarda yaşanan bu gelişmelere paralel olarak resim sanatında da yenilik hareketleri kendini göstermiştir. 19. yüzyıl sonlarına gelindiğinde batılı anlamda tuval resmine geçiş başlamıştır (Şerbetçi, 2008). Daha sonraki aşamada, Padişahların yurt dışından konuk ettiği ressamaların, Sultanların portrelerini yapmaları ve sarayları resimlerle donatmaları, günümüz resim sanatına geçişte önemli adımlar oluşturmuştur (Özpınar'dan aktaran Akdaş, 2011). Yenilikleri destekleyen sultanlar sayesinde, teknik gelişmeleri toplumsal yaşamdaki değişimler izlemiş, ardından da başta resim olmak üzere tüm sanat dallarında önemli değişiklikler gerçekleşmiştir. Kitap resminden duvar resmine, duvar resminden de tuval resmine geçiş Osmanlı sanatı açısından önemli bir süreç olmuştur (Dölen, 1985).

Fatih'in İstanbul'u fethinin ardından Osmanlı'da resim sanatında büyük adımlar atılmıştır. Saraya doğulu ve batılı pekçok bilim ve sanat adamı gelmiştir. Saraya gelen yabancı sanatçılar arasından Gentile Bellini nin Fatih'in portresini yapmasıyla beraber resim sanatı ilk defa Osmanlı sarayına girmiştir. Ancak gerçek anlamda Tanzimat Dönemi'nde kabul görmeye başlamıştır. Böylelikle resim eğitime de önem verilmeye başlanmıştır. Resim eğitimi için Avrupa'ya gönderilen öğrencilerin dönüşüyle Mühendishane-i Berri Hümayun,

Mühendishane-i Bahri Hümayun ve Sanayi-i Nefise Mekteplerinde resim sanatı eğitimi başladı (Üstünipek, 2003).

Batılı anlamda sanat eğitimi veren bu kurum, 1927'de Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, 1982'de ise Mimar Sinan Üniversitesi adını almıştır. Kurulduğu yıllardan 1970' li yıllara kadar temeli Rönesans'a kadar uzanan "atölye" sistemi içerisinde "usta-çırak" ilişkisine dayalı anlayışta bir eğitim veren Sanayi-i Nefise Mektebi'nin, eğitim sistemi ister istemez daha sonra kurulacak olan sanat eğitimi kurumlarını da derinden etkilemiştir. Cumhuriyet döneminde, Türkiye'nin siyasi, ekonomik, toplumsal ve kültürel yönden geçirdiği değişim paralelinde, devletin güzel sanatlara ilgisi ve desteği artmış, güzel sanatların her alanında başlatılan yenileşme çabası, güçlü bir ivme kazanmıştır (Elmas, 2007). Ortaokullara öğretmen yetiştirmek amacıyla Ankara'da Gazi Orta Öğretmen Okulu (Gazi Eğitim Enstitüsü) açılmıştır (1926). İlk orta ve lise resim-iş programları değiştirilmiş, atölye ve işlikler kurulmuştur.

Cumhuriyetin ilk yıllarında bir grup eğitimci Avrupa'ya sanat alanında uzmanlık eğitimi için gönderilmiştir. Gazi Eğitim Enstitüsü'nün bünyesinde, 1932 yılında resim-iş bölümü açılmıştır. Resim-iş bölümü ortaöğretimde resim-iş öğretmeni yetiştirmenin yanında, yetenekli başarılı sanatçıları da Türkiye'ye kazandırmıştır (Altınkurt, 2005). Resim şubesi, pek çok sanatçının yetişmesi ve Türkiye'de ilk kez resim öğretmeni yetiştiren bir kurum olması nedeniyle ayrı bir önem taşımaktadır. Burası daha sonra Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-İş Bölümü ilerleyen süreçte de Gazi Eğitim Fakültesi Resim-İş Bölümü adını almıştır (Elmas, 2007). Sanatı halka yaygınlaştırabilmek ve sanata bilinçli bir yön verebilmek için 1932 yılında Halk Evleri kurulmuştur. Anadolu'nun köylerine kadar yayılan Halk Evleri'nde sanat alanında toplantılar yapılmış, sergiler açılmıştır. Cumhuriyet Dönemi'nin diğer bir eğitim kurumu Köy Enstitüleridir. Köy Enstitüleri; iş eğitimi ilkelerine dayalı, köyün çok yönlü kalkınmasını amaçlamış ve Türkiye'de sanatın yaygınlaşmasında önemli bir rol oynamıştır (Altınkurt, 2005).

Türkiye'de plastik sanatlar alanında, sanatçı yetiştirme hedefi önemli bir diğer kurum, 1956-1957 öğretim yılında İstanbul'da açılan Tatbiki Sanatlar Yüksekokuludur. Tatbiki Sanatlar Yüksekokulunun kuruluş amacı, uygulamalı sanatlar ve tasarım alanında çalışacak profesyoneller yetiştirmektir. Kurum; grafik, içmimarlık, seramik, tekstil tasarım atölyeleriyle eğitime başlamıştır. 1982'de Marmara Üniversitesi'ne bağlanarak Güzel

Sanatlar Fakültesi adını almıştır. 1983'de Hacettepe Üniversitesi'nde, 1985'de Anadolu Üniversitesi'nde Güzel Sanatlar Fakültesi kurulmasıyla birlikte Güzel Sanatlar Fakültesi sayıları giderek artmış 2002-2003 öğretim yılında 22'ye, bugünlerde ise 50'ye ulaşmıştır. Genel eğilim ise, her üniversiteye bağlı bir güzel sanatlar fakültesi açılması yönündedir (Elmas, 2007). Güzel Sanatlar fakülteleri nicelik olarak, diğer deyişle sayısal olarak artmaktadır. Bu sevindirici bir durumdur, ancak nitelik olarak da aynı yönde ve hızda bir artışın olması gerekir.

Sanat Eğitimi

Resim tarihinde de görüldüğü gibi resim sanatının yaygınlaşmasıyla birlikte resim eğitimi de sanat eğitimi kapsamında eğitim sistemindeki yerini almıştır.

Eğitim genel anlamı ile bireyde davranış değiştirme sürecidir. Eğitim sürecinden geçen kişinin davranışlarında değişme olması beklenmektedir. Eğitim yoluyla bireyde kendi yaşantısı ve kasıtlı kültürlenme yoluyla istenilen davranış değişikliği meydana gelmektedir (Demirel, 2012). Bireyin eğitiminde sanatın vazgeçilemez bir önemi vardır.

Sanat : Düşünce ve duyguların belirli teknik, estetik ve ilkel olanaklarına göre madde ile ve madde de ifade edilmesi, yetenek gücüdür. Bir duygunun, tasarımın 8 veya güzelliğin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık (S.Buyurgan & Buyurgan,2012). Diğer bir ifade ile ,Sanat; bireyin genel eğitimi içerisinde kendine özgü yöntem ve ilkeleri olan özel bir alan olup, bireyin duygu ve düşünce izlenimlerini anlatabilme, yetenek ve yaratıcılığını ortaya çıkarma çabasının tümüdür (Tuna, 2004 ; Uçan, 1995). Sanatta dinamik bir etkinlik örneği olan resim; okullarda öğrencilerin seçme, yorumlama, yenileme, çizme, boyama, inşa etme öğeleri ile birleşerek anlamlı bir bütün oluşturmalarını sağlar (Genç, 2002).

Okullarda öğrencilerin duyuşsal özellikleri ve eğitim gereksinmelerini karşılamaya yönelik eğitimi sağlayan en önemli uygulamalardan biri olan görsel sanatlar dersi; bireyin toplumsal bir varlık olabilme, kendini ifade etme, yaratıcılığını geliştirme, içinde yaşadığı ortamı tanıma, bir değer olduğunun bilincine vararak kişiliğini geliştirmesine ve kendini gerçekleştirmesine yardımcı olan temel derslerden biridir (Ertemin, 1997 ; MEB, 2006).

Sanat eğitimi, bugünkü ismiyle Görsel Sanatlar Eğitimi çocuğun kendini özgürce ifade edebileceği bir ortamdır. Genelde sanat eğitimi özelde resim eğitimi, görmek ve bakmak fiillerini bilinçli bir şekilde öğrenmeyi, analiz ve sentez yaparak estetik ve güzeli fark etmeyi sağlamayı, gördüğünü doğru olarak algılamayı, renklendirmeyi ve soyutlamayı yaparken bu uygulamaları farklı tekniklerle (desen, boya, kolaj gibi) sunmayı kapsar. Teorik olarak da biçim ve akımların birbiriyle karşılaştırılmasını, bilim, ekonomi, tarih, felsefe vb. diğer disiplinlerle ilişki kurulmasını içerir (İTUSEM, 2019).

Bugün ilk ve orta dereceli okullarda verilen şimdiki adı görsel sanatlar olan resim-iş derslerinin uzun bir geçmişi bulunmamaktadır. Ancak bu ders “güzel sanatlar eğitimi” kapsamı içinde düşünüldüğünde, duvar resmi, çini, seramik, minyatür, tezhip, hüsn-i hat vb. gibi geleneksel sanatların eğitiminin tarihi içinde, Türk kültür ve sanatının başlangıç dönemlerine kadar uzanır (Özsoy, 2016). İlkokul seviyesinde sınıf öğretmenleri tarafından verilen sanat dersleri, ortaokul ve lise seviyesine gelindiğinde alan öğretmenleri tarafından verilir. Milli eğitim sisteminde sanat eğitimi; başlıca örgün, yaygın eğitim sistemi içinde yer almaktadır. Örgün sistem; Okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim olarak gruplandırılmaktadır. Yaygın eğitim sistemi ise Milli Eğitim Bakanlığına bağlı merkez ve kurumlar, kültür kurum ve kuruluşlarıdır. İlkokul ve ortaokulda tüm sınıflarda “görsel iletişim ve biçimlendirme”, “kültürel miras”, “sanat eleştirisi ve estetik” öğrenme alanları ile haftada 1 saat (MEB, 2018a) ; lisede ise yine “kültürel miras”, “sanat eleştirisi ve estetik” ilköğretimden farklı olarak da “görsel sanatlarda biçimlendirme” öğrenme alanı kapsamında haftada iki saat sanat eğitimi verilmektedir (MEB, 2018b). Yükseköğretim düzeyinde sanat eğitimi; Eğitim fakülteleri, güzel sanatlar eğitimi bölümleri; güzel sanatlar fakülteleri, konservatuarlar, diğer ilgili bölümlerden oluşmaktadır. Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümleri de; Resim-iş eğitimi anabilim dalı, müzik eğitimi anabilim dalı şeklindedir. Yükseköğretimde farklı lisans programlarında seçmeli dersler kapsamında sanat derslerine yer verilmektedir.

Avrupada sanat eğitiminden kısaca söz etmek gerekirse; Taggart’tan aktaran Yurttaş (2017), 21 ülkede gerçekleştirmiş olduğu araştırmasında görsel sanatlar ve müzik eğitiminin zorunlu derslerin bir parçası olarak verildiği sonucuna varmıştır. Bu araştırmaya katılan ülkelerin neredeyse yarısına yakın bir oranında 16 yaşına kadar öğrencilere bir veya birden fazla sanat disiplini üzerine ders almaları zorunludur. Geri kalan ülkelerde ise

öğrenciler sanat derslerini 14 yaşına kadar almakta veya daha ileri sınıflarda bu dersleri seçmeli olarak alabilmektedirler. Resmi kaynaklara göre sanat eğitime ayrılan zaman açısından, neredeyse Avrupa ülkelerinin yarısına yakını ilk öğretimde yılda 50 ila 100 saat arasında bir eğitim süresini sanat eğitime harcamaktadırlar. Alt orta öğretimde öğretim saati biraz daha düşüktür; 25 ile 75 saat arasında sanat eğitimi yapılır. İlköğretim seviyesinde ise, dil öğretimi, matematik, fen bilimleri ve sosyal bilimler derslerinden sanat eğitimi derslerinin saati düşüktür, fakat ülkelerin büyük bir çoğunluğunda sanat eğitime yabancı dil öğretimi ve beden eğitimi derslerinden daha fazla zaman ayrılmaktadır (Yurttaş, 2017).

Fakat, alt orta öğretim seviyesinde, sanat öğretimine harcanan zaman miktarı diğer konu alanlarıyla karşılaştırılınca yine düşme eğilimindedir. Bu eğitim seviyesinde, ülkelerin büyük çoğunluğu sanat eğitimi için dil öğretimine, matematiğe veya fen bilimlerine (beşeri ve doğa bilimleri bir arada ele alınmıştır) ayrılan süreden daha az bir süre ayırmakla kalmayıp yabancı dil öğretimi ve beden eğitimi derslerine de sanat eğitime oranla daha fazla süre ayırmaktadırlar (Avrupa'da Okullarda Sanat ve Kültür Eğitimi, 2009). İlköğretim seviyesinde sanat eğitimi çoğunlukla sınıf öğretmenlerince verilmektedir. Ülkelerin büyük bir kısmında ise sınıf öğretmenleri sanat pedagojisi üzerine bir veya daha fazla alanda eğitim almaktadırlar. Avrupa'da ilköğretim seviyesinde sınıf öğretmenlerinin aldığı sanat eğitim. müzik ve görsel sanatlar üzerinedir. Ortaöğretim seviyesinde ise sanat öğretmeninden bir sanat alanında beceriler göstermesi beklenmekte ve dersleri bu uzman öğretmenler vermektedirler.

Avrupa' da sanat eğitime verilen önemin aynı şekilde Türkiye'de de verilmesi beklenmektedir. Türkiye'de aksine matematik, fen bilimleri vb.derslere daha fazla önem verilmekte, sanatsal dersler yeteri kadar önemsenmemektedir. Genel olarak resim ,müzik, beden eğitimi vb. dersleri toplum tarafından gereksiz ve faydasız kabul edilmektedir. Oysa bu dersler bireyin genel eğitimi açısından, bireyin kendini yetiştirmesinde büyük bir öneme sahiptir.

Sanat Eğitiminin Önemi

Genel eğitim kapsamında Görsel Sanatlar Eğitimi; sanatların yasa ve tekniklerini kullanarak bireye estetik kişilik kazandırmayı hedefleyen bir eğitim alanıdır. Sanat eğitimi

sürecinde; algılama, bilgilenme, düşünme, tasarlama, yorumlama, ifade etme ve eleştirme davranışları estetik ilkeler doğrultusunda sanatların dili kullanılarak edinilir. Bu eğitim alanında birey; resim, müzik, tiyatro, dans, şiir, öykü, heykel, seramik, fotoğraf, yaratıcı drama, film, video gibi sınırsız sanat evreninden, kendine en uygun dili seçme şansına sahip olarak kendini ifade olanağını bulmaktadır (Kırıçoğlu, 1991). Diğer bir ifadeyle ise Sanat eğitimi kazanımları, sadece örgün eğitimle değil yaşam boyu eğitim içinde sergiler, müzeler, kitap, dergi, yayın ve her türlü görsel-işitsel iletişim araçları ile elde edilebilir (Alakuş, 2002).

Görsel Sanatlar Eğitimi, eğitim ile sanatın değişik konumlarda, değişik boyutta ve ağırlıkta bir araya geldiği bir alandır. Çevreyle ilk tanışma, görme, algılama, adlandırma ve düzenleme ile başlayan sanat eğitimi daha sonra ürün verme tat alma olarak gelişir Örgün eğitim içerisinde verilen sanatsal ürünlerde bilgi ve deneyimin izleriyle bütünleşerek bir disiplin, alan olur. Burada artık sanat, ürünü, tarihi, eleştirisi ile öğrenilen ve öğretilen bir ders halindedir (Kırıçoğlu, 1991).

Bireyler çoğunlukla bir sanat dalı olan resim ve resim eğitimi ile anaokulundan üniversiteye kadar bir şekilde karşılaşmaktadırlar. Acaba aldıkları sanat eğitimi diğer deyişle resim eğitimi bireylere ne kadar ne kazandırmıştır? Sanattan, resim sanatından “anlayan” hoşlanan, haz duyan, değer veren hatta zaman zaman resim yapan bir birey olmuşlar mıdır?

Senelerdir insanların karşı karşıya kaldıkları ve zihinlerinde oluşan kalıplaşmış sanat eğitiminin devam ettiği görülmektedir. Sınıflarda öğrenciliğin ilk yıllarında verilmeye başlanan sanat eğitimi, uygulamadan öteye gidememektedir. Hatta sınıf öğretmenleri tarafından yetiştirilemeyen diğer derslerin telafi saati olabilecek bir ders olarak düşünülüp, çoğunlukla yapılmadığı da bilinen bir gerçek. Eğitim müfredatlarında yer almasına rağmen derslerin işlenişine dâhil edilemeyen sanat tarihi ve sanat eleştirisinin eksikliği ise net bir biçimde görülmektedir. Yıllarca sanatı ve sanatla ilgilenmeyi bir yetenek işi olarak algılayan, eleştiri ve yorumlama becerisi geliştirememiş olan birey sonunda sanatla kendisi arasına bir duvar örmektedir. Kendini sanatın dışında hisseden birey sanatı, belli ekonomik seviyedeki insanların ilgilenebileceği bir alan olarak ve yetenek sahibi kimselerin içinde bulunacağı bir ortam olarak görüp, yetenek ve ilgilenmek arasında yanlış bir bağ kurarak kendini sanatsal olaylardan soyutlamaktadır. Çoğunlukla sanat olaylarından uzak, izleme

ve yorumlama becerisinden yoksun, kendini sanatsal olaylara yabancı hissettiği için gerçekleşen sanat olaylarına karşı alaycı bir tutum sergileyen bireyler yetiştirmeye devam edilmektedir. Bu sürecin değişmesi aksine Sanattan haz alan, yorumlama ve eleştiri becerisine sahip olan ve tarihi, kültürel varlıklarının farkında olup onları koruyan bireyler yetiştirilmesi gereklidir.

İnsan çok yönlü eğitim gereksinimi olan bir varlıktır. İnsan eğitiminin yön ve bileşenlerinden biri de sanat eğitimidir. Sanat eğitimi bilim, teknik, felsefe ve kinestetik alan eğitimleriyle birlikte bireysel ve toplumsal eğitimin vazgeçilmezlerinden biridir (Alakuş & Mercin, 2007). S. Buyurgan ve Buyurgan'a (2012) göre, "sanat eğitimi ile görsel algısı gelişmiş, kendini sanatsal yollarla ifade edebilen, içinde yaşadığı kültürü önce tanıyan, öğrenen, koruyan ve gelecek nesillere taşıma sorumluluğunu üstlenen, dünya kültür mirasına saygılı, yaratıcı ve yapıcı bireyler yetiştirilmesi hedeflenir". Aynı zamanda sanat eğitimi duyarlılık eğitimidir (Boydaş, 2004 ; Gençaydın, 2002). Burada amaç sanatçı yetiştirmek değildir. Sanat eğitimi çağdaş toplumda yetişen fertlerin her alanda yaratıcı olmasını sağlayan etkinliklerdir (San, 1983). Sanat eğitimi öğrencilerin sanat deneyimleriyle dünya arasında bağlantılar kurmaları sonucunda yeni düşünce üretmeleri demektir (Freedman, 2003). Ancak sanat eğitiminin amaçlarını yerine getirebilmesi için eğitimin her kademesinde, kesintiye uğramadan, gerçekleşmesi gerekir. Örgün eğitimin yetersiz kaldığı durumlarda da yaşam boyu öğrenme adına bu sorumluluğu çeşitli kurumların üstlenmesi; kişilerin kendini farklı sanatsal yollarla ifade edebilmelerine yönelik ortamların olması mutlu ve üretken nesillerin ve toplumların oluşması adına önemlidir (Okur, 2017).

Sanat eğitimi, yaratıcılık eğitiminin ön planda tutulduğu, ırsak düşünmenin geliştirildiği, her öğrencinin kişisel gelişimi ve eğilimleri paralelinde yönlendirilmeye çalışıldığı en güvenilir ortamlardan biridir. Temel amaçları çocuğu/genç görmeye, aramaya, sormaya deneme yapmaya, sonuçlandırmaya yönelik olan sanat eğitimi, eğitimin her kademesinde kesintiye uğramadan devam etmelidir (S. Buyurgan & Buyurgan, 2012).

Araştırmacıların çoğu sanat eğitimi farklı şekillerde tanımlamaktadırlar. Bu tanımları incelediğimizde Bilim ve teknoloji çağı olarak nitelendirilen günümüzde yaratıcı, girişimci, sorun çözücü, bilgiyi yapılandırıcı ve dönüştürücü bireylere gereksinim duyulması açısından yeniden düzenlenerek yürürlüğe giren görsel sanatlar dersi

programının temel yaklaşımının yapısı ve vizyonu önemlidir. Görsel sanatlar dersi programının temel yaklaşımı yeni yapılanmaya paralel olarak yaratıcı, girişimci, bilgiyi kullanma yetisi olan, bilgiyi transfer edebilen ve diğer alanlara dönüştürebilen yarının gençlerini yaratmak amacındadır.

Dolayısıyla, Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarında vurgulandığı gibi; öğrencilerin bir tüm içinde sanatı anlaması, öğrenme ve yaratıcı etkinliklerde bulunması, görsel sanatlar dersinin de içinde olduğu sanat eğitimi alanı, eğitime yeni ve çağdaş bir kimlik kazandırması açısından önemlidir (San, 1998).

Büyük ağırlıkla akla, mantığa yönelik eğitim sistemleri içinde sanat eğitiminin önemi kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Çünkü sanatsal yaratmanın doğasında yaratıcılık süreci vardır. Sanatsal yaratma olayı irdelenirken ya da yaratılmış ürün okunur, seyredilir ve dinlenirken bile insan zihni benzer süreçlerle ilgilidir. Akıl ve mantık eğitiminin yanında savsaklanmış duyu, duyum, görsel algılama, imgeleme, düşlem, tasarımlama gibi duygusal yanları ağır basan zihinsel süreçlerin eğitimi en tam biçimiyle sanat eğitimi ya da sanat yoluyla eğitimle sağlanır (San, 1987).

Görsel sanatlar zengin ve renkli bir hayat oluşturmak için insana önemli bir katkı yapan esas unsurdur. Sanat eğitimi, her yaştaki birey için gereklidir ve insan hayatında önemli bir yer tutar. Sanat eğitimi; bireyin yaratıcı güç ve potansiyellerini eğitmek, estetik düşünce ve bilinci örgütlemek için gereklidir. Sanat, bireyin sosyal ilişkilerini ayarlamasını, işbirliği ve yardımlaşmayı, doğruyu seçme ve ifade edebilmeyi, bir işe başlayıp bitirme sevincini tatmayı, üretken olmayı sağladığı için önemlidir. Sanat eğitimi, gözlem yapma, orjinalite buluş ve kişisel yaklaşımları destekler, pratik düşünceyi geliştirir. Olayları, olmadan da beyninde gerçekleştirebilme gücünü artırır. Bireyin el becerisini geliştirir ve sentez yapmasına yardımcı olur (Türe,2007).

Sanat eğitimi görüldüğü üzere çoklu olarak hayatımızın her anında ve alanında önemlidir. Diğer bir ifade ile sanat eğitimi, bireyin kendisini en rahat ifade edebileceği ve bununla beraber kendi içlerinde ki yaratıcılığı ortaya çıkarabilmeyi, farklı açılardan bakabilme fırsatını en çok buldukları alandır.

Üniversite Mezunu Bireyler Kültür ve Sanat

Bir toplumun yeni gücünü oluşturan üniversiteler, aydın ve çağdaş insanı yetiştirmekle yükümlüdürler. Aydın insan bireyselliğe, eşitliğe, özgürlüğe her şeyden çok değer veren ve bu uğurda savaştırmaktan kaçınmayan insandır. Sorunları çeşitli açılardan görüp irdeleyen, karışıklıkları ayımsayabilen, değerlendirme yetisi gelişmiş kişidir (İpşiroğlu, 1990). Üniversite mezunu bir bireyin kendisini her alanda geliştirebilen, açık bir şekilde ifade edebilen, herkesten farklı düşünebilen ve problem çözebilen bir birey olması beklenir. Üniversite öğrencilerinin sanatın bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitsel işlevlerinden yeterince yararlanabilmeleri için üniversitelere Güzel Sanatlarla ilgili dersler konulması çağdaş Türkiye için bir zorunluluktur denilebilir (Çakır-İlhan, 1994). Yeterince sanat eğitimi almış resim veya diğer sanatlara ilgisi olan bir üniversite mezunu, çevresine duyarlı, problem çözebilen, estetik beğenisi güçlenmiş, yaşamında fark yaratan bir bireydir.

Güzel sanatlar eğitimi ile bireyler tüm sanat alanlarının birbirleriyle etkileşimi sonucunu irdeleyen, ilgi alanları doğrultusunda yaşama dair yüksek çaba ve yaşama gücüne sahip olurlar. Sanat bireylerin katılımıyla düşünme, duygu ve hislerin yeni bir dil şeklinde geliştirilip, keşfedilip, anlamlandırılmasıdır denilebilir. Ayrıca sanatın, yaşama dair yüksek çaba ve yaşama gücüne sahip kişiler yetiştirmenin yanı sıra, kültürel mirasın da deneyimlerle birleşip yeni kuşaklara aktarımına yardımcı olduğu düşünülmektedir (Sherman, 2006). Toplumların parçası olan bireylerin yaşam biçimlerini bilim ve teknolojinin derinden etkilediği günümüzde sanat eğitimi yoluyla yaratıcı güçlerini en kolay ve etkili biçimde ortaya çıkaran ve bunu sosyal yaşantılarına uyarlayan bireyler yetişmektedir (Ünal-Aksoy , 1999). Sanat eğitimi bugün bir zevk, duygu ve güzel biçimler yaratmanın yanı sıra özgün, atak, çağdaş düşünceler üretmeyi öngören yaratıcı bireyler yetiştiren zihinsel etkinlikler süreci olarak görülmektedir. Ertem'in'e göre, sanat eğitiminde amaç kendisine güvenen, bağımsız, özgür, kendisini gerçekleştirebilen, yetenek ve yetilerini doğru kullanabilen, kendi ile birlikte çevresini de gerçekleştirebilen, dış dünyaya ve yaşadıklarına saygılı, üretken, coşkulu, dengeli, akıllı, duyarlı, duygusal ve zihinsel etkinlikleri yapan yaratıcı insanlar kazanmaktır (aktaran San,1984).

Yaratıcılık kavramının “Batı dillerindeki karşılığı Kreativitaet, creativity’ dir. Latince ‘create’ sözcüğünden gelir. Bu sözcük, ‘doğurmak, yaratmak, meydana getirmek

anlamındadır; devingen, dirik (dinamik) bir süreç olma niteliği sözcüğün anlamında saklı bulunmaktadır” (San, 2004) .

Günümüzde, anlaşılmıştır ki sanattaki yaratıcılık kadar pozitif bilimlerdeki yaratıcılık da oldukça önemli bir olgudur. Yaratıcı olmayan bir bilim adamı düşünebilir misiniz ki insanlığa yararlı üretimlerde bulunabilsin. Bilimdeki yaratıcılık ve sanattaki yaratıcılık aslında birbirlerinden farklı değildir. “Ancak hala, yaygınca sanılmaktadır ki, bilim ve teknikteki yaratıcılıkta, sanatsal yaratıcılıkta olduğundan daha başka yeti ve yetenekler rol oynamaktadır ya da sanatsal yaratıcılık çok farklı bir olgudur” (San, 2004).

Yaratıcılık dendiğinde, öyle pek yalın tanımlamalara sığmayan, karmaşık bir süreç karşısında olduğumuzu belirtmeliyiz. Yaratıcılık süreci, tüm duyuşsal ve düşünsel etkinliklerde, her türlü çalışma ve uğraşın içerisinde vardır. Yaratıcılık, yalnız sanatsal süreçlerde ya da sanat eğitimi ve öğretimine ilişkin etkinliklerde rol oynayan bir yeti 11 olmayıp, insan yaşamının ve insanlığın evriminin tüm yönlerinde yer alan temel bir yetenektir. İnsan tarafından tamamlanmış her işte, yaratıcılık, bir temel öge olarak bulunmaktadır (San, 2004).

Yaratıcılık, olmayan bir şeyi hayal edebilme, bir şeyi herkesten farklı yollarla yapabilme ve yeni fikirler geliştirebilme yeteneğidir. Başka bir deyişle yaratıcılık herkesin gördüğü şeyi aynı görüp onunla ilgili farklı şeyler düşünebilmektir. Yaratıcılık günlük olaylara ve nesnelere herkesten farklı bakabilmek ve farklı yaklaşım tarzı geliştirebilmektir. Yaratıcı düşünme, varılan istasyon değil seyahat etme şeklidir. Yaratıcılık sürecini önceden kazanılmış bilgiler kullanılması, eski deneylerle yenilerinin birleşmesi olarak açıklayan San, şunu da eklemektedir: “Yaratıcılık süreci bir ‘yapma ve oluş’ sürecidir, oluş ise bir değişme’ dir; şimdiye dek olmayan bir şeyin biçimlenmesi demektir.

Daha çok sanat alanındaki yaratıcılık üzerinde duran Read, “ önceden biçimi ve hiçbir yüzü olmayan bir şeyin varlık kazanması” derken şunu da eklemektedir: “ Yaratma, yoktan var etme olabileceği gibi, daha çok ve genellikle, var olan malzemenin yeni biçimde kullanımı, yeni baştan uyarlanma’ sıdır”. Suchkov ise, “yaratma, gerçeklik dediğimiz bütün’ ün parçalarını yeni bir biçimde düzenlemekten ve yeniden ortaya koymaktan başka bir şey değildir” demektedir (San, 2004).

Tanımları incelediğimizde özgün, yeni, var olmayan, sentezlenmiş ürünler yaratabilen, sıra dışı algılamaya sahip, olmayanı hayal edebilen kişileri yaratıcı kişiler olarak adlandırabiliriz. Kısaca :“Yaratıcılık; Özgün buluşlar ortaya koyma becerisidir.” diyebiliriz.

Sanattaki yaratıcılık kadar pozitif bilimlerdeki yaratıcılık da oldukça önemli bir olgudur. Yaratıcı olmayan bir bilim adamı düşünebilir misiniz ki insanlığa yararlı üretimlerde bulunabilsin. Bilimdeki yaratıcılık ve sanattaki yaratıcılık aslında birbirlerinden farklı değildir. “Ancak hala, yaygınca sanılmaktadır ki, bilim ve teknikteki yaratıcılıkta, sanatsal yaratıcılıkta olduğundan daha başka yeti ve yetenekler rol oynamaktadır ya da sanatsal yaratıcılık çok farklı bir olgudur” (San, 2004).

İnsanların tümü üretme ve yaratma yetisiyle doğar. Ancak bireyler eğitilip işlendikçe, ilgi alanlarına doğru yönelirler, yaratıcı etkinlikler sayesinde de gelişirler. Kendisine güvenen, özgür, yetenek ve yetilerini doğru kullanabilen, dış dünyaya ve yaşadıklarına saygılı, üretken, coşkulu, dengeli, akıllı, duyarlı, duygusal ve zihinsel etkinlikleri yapan yaratıcı insanlar yetiştirmenin temelinde nitelikli sanat eğitimi yatmaktadır.

Eğitimin amacı, insanlardaki davranış değişikliklerini toplumunun istekleri doğrultusunda yapmak olduğu için uyumlu insanlar yetiştirmeyi hedefler. Bu yaklaşım bir çelişkiyi de içermektedir. Çünkü gelişim yolunda büyük bir hız kazanan insanlık gelişmesini herkesten farklı düşünebilen yaratıcı insanlara borçludur. Geleceğin toplumları, yalnız yaratıcı bireylere gereksinim duyan toplumlar olmayacak, aynı zamanda kendileri de "yaratıcı" olan toplum olacaktır. Yaratıcı toplumun yarın çağdaş insanlara gereksimi vardır (Karayağmurlar, 1990).

Çağımızın bilim ve teknoloji çağı olduğunu göz önünde bulundurduğumuzda, sanat eğitimi bilimsel süreçler açısından da çocuğu hazırlayıcı bir göreve sahiptir (San ,2003), temel sanat eğitimi süreçlerindeki başlıca öğeler olan gözlem, araştırma, bulma, uygulama, deneme, denetleme ve sonuçlandırma, bilimsel araştırmanın süreçleriyle hemen hemen aynı olmaları bakımından, çocuk ve genci çağımızın bilim ve teknolojik dünyasına da hazırlar diye ifade etmektedir. Sanat eğitimiyle kendini tanıma ve özel kişisel yeteneklerini geliştirme imkânı bulan birey bu duruma paralel olarak başarı oranını da arttırmış olacaktır.

Sanat eğitimi bugün bir zevk ve duygu eğitimi olmanın ve güzel biçimler yaratmayı amaçlamanın yanısıra, daha çok yeni, özgün, atak, çağdaş düşünceler üretmeyi öngören

bir yaratıcı etkinlikler süreci olarak görülmektedir. Bugün sanat eğitimi bilimsel ve ussal temellere oturmaktadır. Amaç kendine güvenli, bağımsız ve yeteneklerini sonuna değin kullanabilen, kendini yalnız bugüne değil, yarına da hazırlayabilen, kendisiyle birlikte çevresini de yönlendirebilen, çevreye, topluma saygı ve sorumluluk duyan coşkulu fakat dengeli, akıllı ve duyarlı çağdaş insanlar kazandırmaktır (San, 1984).

Sanat için, insana özgü duyguların, düşüncelerin türlü araç ve gereçlerle anlatımı, dışa vurumudur diyebiliriz. Güzellikler sanatla yaratılır. Yaşamı yüceltmek, daha anlamlı kılmak sanatla olanaklıdır. Sanat insana yaşamının her kesiminde güç ve zevk verebilir.

Sanat, "İnsandaki estetik yanın irdelenmesi, algılanması, duyumsanması, sorgulanması ve insan nesne arasındaki güzele varma çabasıdır" biçiminde tanımlanabilir. Sanat toplumsal değişimleri kolaylaştırır; bireylerin anlama, düşünme, algılama, yetilerini açık tutar, duygusal yanlarını harekete geçirir. Sanat aynı zamanda evrensel bir dildir (Demir, 1990).

Sanat eğitiminin amacı kişide güzel sanatlar bilgisi kazanma, yaratıcılığı geliştirme, kendini ifade etme, görsel okuma yapabilme birikimlerini tanımlamaktadır. Sanatı ve sanat eserini tanıyan, önemseyen, sanat yapıtlarından haz alan sanatı üreten ve bilinçli tüketen bireyleri yetiştirmek de sanat eğitiminin amaçlarından (MEB, 2006). Sanat eğitimi yoluyla tüm bu yetilerin sezilmesi, ortaya çıkarılması ve geliştirilerek bireyin normal davranışları hâline gelmesinde önemli bir basamaktır. Tüm bu nitelikleri oluşturmak için görsel sanat öğeleri ve diğer disiplinleri harmanlayarak eğitsel yeti ortaya çıkarma çabası Türk Eğitim Sistemine yerleşmektedir. Bu sebeple sanat, sanat öğeleri görsel sanatlarda biçimlendirme, görsel sanat kültürü bilinci ile yetişmiş bireyler sosyal yaşantılarında da başarılı ve mutlu bireyler olurlar (Ünlü-Kıraç, 1999). Sanat eğitimi ile bireyler çeşitli tarihsel dönem, tarz, biçim ve kültürlerden oluşan farklılıkları öğrenir (Aypek-Arslan & Tokbaş-Eyiol, 2006).

Milli Eğitim Bakanlığı, İlköğretim Genel Müdürlüğünün Görsel sanatlar dersi görsel sanat kültürü öğrenme alanında belirlediği, hedeflediği kazanımları aşağıdaki gibi açıklamaktadır:

Görsel Sanat Kültürü' öğrenme alanında, öğrencilerin ulaşmaları beklenen kazanımlar, estetik, sanat eleştirisi, sanat tarihi gibi varlığını sanattan alan diğer disiplinlerin birbiri içine geçirilerek sarmal olarak verilmesiyle oluşturulmuştur. Böylelikle sanatsal uygulamalar yapan ve sanat yapmaktan zevk alan bireylerin yetiştirilmesi hedefinin yanı

sıra bir sanat eserini çözümleyebilen, sanat eseri niteliğini içerenle bu niteliği içermeyeni değerlendirebilen, sanatçı ile zanaatçı farkını algılayabilen ve her ikisinin de toplumda yerini ve önemini kavrayabilen, daha da önemlisi sanatçı ile sanatçı olmayanı birbirinden ayırt edebilen çağdaş bir nesil yetiştirilmesi hedeflenmektedir (MEB, 2006).

Farklı felsefî ve kuramsal varsayımlardan beslenen ve çok fazla tanıma sahip olan kültür olgusunun genel anlamıyla bir tanımını yapmamız gerekirse insanoğlunun yaşadığı toplum içinde kazandığı bilgi, sanat, ahlak, gelenek ve benzeri diğer yetenek ve alışkanlıkları kapsayan bir varlık alanıdır denilebilir. Kültür bir değerler sistemidir ve bir toplumun genel kültürü, üst bir sistem olarak çok sayıda alt kültür ve alt sistemlerden oluşur. Ayrıca bu alt kültürlerin içinde yaşadığı kültür kalıbından bir ya da daha fazla noktada farklılaşmış olması gerekir (Limon,2008).

Kültür değişmesi ise bir toplumun mevcut nizamının başka bir sekle dönüşmesi olarak kabul edilebilir. Bu değişime toplumun ayak uydurması, gerekli ortamın yaratılması ile mümkündür. Bu değişim, ilk olarak Osmanlı İmparatorluğu'nda 17. yüzyıldan başlayıp günümüze gelen Batılılaşma ve Batılı dünya görüşlerinin egemenliği altında kalan kültür ve sanat anlayışları ile karşımıza çıkmıştır. Günümüzde ise bütün dünyada gelişen karşılıklı kültür hareketleri, çağdaş evrensel bir kültür anlayışı, akılcı, bilimsel, hukuksal, laik ve özgürlükçü düşünce sistemlerini doğurmuştur. Yaşanan bu değişimlere toplumun ayak uydurması ise gerekli ortamın yaratılması ile mümkün olabilir (Limon,2008).

Kültür ve sanat bir ulusun uygarlık kimliğidir. Bir toplumun uygarlığı onun sanat değerleri ve kültür varlıklarıyla simgelenir. Kültür, inanç ve gelenekler ile sanatsal duygu ve düşüncelerin biçimlendirdiği bilimsel ve teknolojik gelişmelerle oluşan geniş anlamı ile bir uygarlıktır. Ulusal kültür ne kadar bu uygarlıklarla uyumlu bir biçimde gelişmiş ve olumussa toplumun yücelmesi ve kalkınması da aynı düzeyde olmuştur (Baytaş, 1991).

Kültürel farkındalık ve dışavurum yeterliği yıllardır, genelde sanat eğitiminin özelde resim eğitimiminin amaçları arasındadır. Ancak yaşam boyu öğrenme kavramı ile böylesi yeterliklerden her koşulda ve ortamda daha sık söz edilir olmuştur. Sanat eğitimi yalnızca yeteneklilerin eğitimi için bir “lüks” değil, herkes için gerekli bir kişilik eğitimidir. Burada sanat eğitiminden amaçlanan , sanatçı yetiştirmeye yönelik eğitim değil, bireyin sanat yoluyla eğitimi, diğer deyişle bireyin estetik eğitimidir.İnsanın yaratıcı güçlerini ortaya

çıkarmasına yardımcı olacak koşulları hazırlayan ve bireyin kişilik kazanmasını amaçlayan bir etkinliktir (Gençaydın,1990).

Sanat eğitimi yoluyla, bireyin kültürel çevresi ile olan iletişimi güçlenir. Sanat eğitimi, sanatsal etkinlikler yoluyla bireyin ve toplumun çevreye duyarlı olmalarını sağlar, estetik ihtiyaçlarını karşılar, ürün ortaya koyabilme ve yorumlama güdülerini doyurur, yaşantılarına anlam kazandırmaya ortam hazırlar. Sanata ilişkin en önemli özellik anlatımdır. Kişinin çok özel iç dünyası , imgeleri, düşünöleri ve duyguları sanat ile görselleşir. Bu çok özel dünyanın dışı vurumu, başkalarının anlatımının anlaşılması, insan için bir ihtiyaçtır.Yaratma eylemi, anlatılmak isteneni izleyiciye iletme amacını güder. Bu aynı zamanda üretilen aracılığı ile bazı şeylerin paylaşılmak istenmesidir (S. Buyurgan & Buyurgan, 2012).

Üniversite çağındaki gençlerin ve ya üniversite mezunu bireylerin yaklaşık yüzde 97'si üniversite eğitimleri ve üniversite eğitimlerine kadar olan süreçte bir şekilde resimle karşılaşmaya gelmişlerdir. Bu süreçte resim, onlar için bir şey ifade etmiş midir? Resime ilgi duymuşlar mıdır? Yoksa sıradan önemsiz bir şey olarak mı görmüşlerdir?Oysa hayatımızın her alanında farkında olmadan resimle diğeri bir ifadeyle sanatla iç içe bulunmaktayız. Örneğin kıyafetimizi seçerken, masamızda oturup yemek yerken, evimize aldığımız küçücük bir eşyada bile karşımıza çıkmaktadır.

Hepimizin bildiği gibi, temel teknolojik bilimsel bilgiler her zaman her insanı ilgilendirmeyebilir. Ama güzelle ilgilenmeyen, dolayısıyla (temelde güzelliği arayan) sanata yatkın olmayan insan yoktur. Bir izbenin duvarlarını boyayan, birçorbayı maydanozla süsleyen veya saçlarını yana doğru tarayan kişi “güzeli” bulmaya çalışmaktadır. Ancak herkesin güzelle ilişkisi aynı yoğunlukta, aynı belirginlikte değildir. Güzeli kimileri için sıradan bir değer olurken kimileri için bir yaşam koşuludur (Timuçin, 2000).

İster yaygın, ister örgün eğitim olsun, ister programlı, ister programsız eğitim olsun, eğitimin her türünde ve her sürecinde sanat bazen amaç olarak, bazen de araç olarak fakat daima ve mutlaka işin içine girer, girmelidir de (Erinç, 1985).

Günümüzde, bilim, teknoloji ve sanatı bir bütün olarak görmek, insanı ve eğitimi sorgulamak ve yeniden yaratmak gereklidir. Resim ile ilgilenmek, resim yapmak, resim yaparak dinlenmek ya da kendini ifade etmek için sanatçı olmaya gerek yoktur. Birey,

yaşamına anlam katmak için resim yapabilir. Üniversiteyi bitiren bir birey, sanattan, resim sanatından “anlayan” hoşlanan, haz duyan, değer veren hatta zaman zaman resim yapan bir birey olmuş mudur?

Sağlıklı, dengeli, uyumlu, yaşamını en iyi biçimde sürdürüp geliştirebilen, bunun için tüm olanaklardan yararlanabilen, yeteneklerini ve güzel güçlerini harekete geçirip kullanabilen, sonuç olarak kendini en iyi biçimde gerçekleştirmek durumunda olan çağdaş insan bu gereksinimlerini karşılayabilmesi için günlük yaşam bilgilerinin yanı sıra gerçeği, doğruyu yararlıyı, kullanışlıyı ve güzeli’de araması gerekir. Bu arayış ve çabaların süresi ve ürünü olan "bilim, teknik ve sanat", çağdaş insanın üç ana çalışma, yaratma ve gelişme alanıdır. Bu üç alan insanın biyolojik, toplumsal ve kültürel yapısında temel bulur (MEB, 1991). Görüldüğü üzere bilim, teknik ve sanat insan yaşamının vazgeçilemez üç ögesidir. Bu alanlardan hiçbirisi tek başına var olamaz. Birinin veya ikisinin eksikliğinin çağdaş insanın yaşamında büyük eksiklikler doğuracağına kesin gözüyle bakılabilir.

Çağımızın sınırsız ve hızlı değişkenliğine, sonsuz istek ve beklentilerine, gerek çağa ayak uydurabilmek, gerek onda olumsuz bulduğumuz yönelme ve olgulara karşı gereken savaşımları verebilmek için, çok yönlü, çok boyutlu ve demokratik düşünmeyi öğrenmek gerekir. Doğru toplumsallaşmayı gerçekleştirebilmek, yetişen kuşaklara bu değerleri kazandırabilmek, öğretebilmek ve her yeni kuşağın bir öncekini aşması gerektiğini kavrayabilmek için her türlü eğitim ve öğretim yönteminin yeniden ele alınması gereklidir. Bu yeni yöntemler çok yönlü, çok boyutlu, sürekli yenilikler içeren ve yaratıcılığı destekleyen yöntemler olmalıdır. Böyle olunca sanat eğitiminin de en geniş, en zengin kapsamıyla bu yeni anlayış içerisinde yer alması gerekir (San, 1985).

Çağdaş insanın yetişmesinde vazgeçilemez bir yeri ve önemi olan güzel sanatlar eğitimi en geniş anlamıyla, yetişmekte olanlara ve yetişenlere, güzel sanatların yaşamdaki yerini ve önemini yaşatarak kavrayacak biçimde düzenlenmiş belli programlarla, güzel sanatların türlerini, tarihsel gelişimini, ifade gücünü, insanın temel gereksinimlerinden biri olduğunu örnekleriyle göstererek ve aynı zamanda çeşitli tür ve dallarında beceri de kazandırabilecek uygulamalı çalışmalarla, sanatsal yaratma olgusunu tanıtmaya yönelik bir eğitim sürecidir. Daha dar anlamıyla ise, okul ve öğrenim düzeylerine göre ele alınan güzel sanatların çeşitli türleriyle uğraşlarını içeren okul içi ve okul dışı, yaratıcı sanatsal eğitimidir. Bir başka deyişle, okullardaki güzel sanatlara ilişkin dersler ve etkinlikler bütünüdür (San, 1987).

Bilgi toplumu, bilginin insan, organizasyon ve toplum yaşamında temel güç ve ana sermaye halini aldığı, bilgi üretiminde çalışanların çoğaldığı, yaşam boyu öğrenme alışkanlığının yerleştiği, kısaca; öğrenen birey, öğrenen organizasyon ve öğrenen toplum bağının kurulduğu, toplumsal yaşam biçimini ifade etmektedir. Bilgi toplumunda insan; bilgiye ulaşma yollarını, bilgiyi sınıflandırmayı, üretebilmeyi, paylaşabilmeyi ve bu işlemlerin hızla gerçekleştirildiği ortamlara uyum sağlayabilmeyi öğrenmek zorundadır. Bilgi teknolojilerini rahatlıkla ve verimli bir şekilde kullanabilen, yaratıcı, girişimci, üreten, yenilikçi, bireysel sorumluluk sahibi, sürekli kendini yenileyen insanlar bilgi çağının başarılı bireyleri olacaklardır. Bu niteliklere sahip bireylerin yetiştirilmesi eğitimcilerin ve eğitim sisteminin sorumluluğudur (Atalay'dan aktaran İz-Bölükoğlu, 2002).

Eğitimin amacı, insanlardaki davranış değişikliklerini toplumunun istekleri doğrultusunda yapmak olduğu için uyumlu insanlar yetiştirmeyi hedefler. Bu yaklaşım bir çelişkiyi de içermektedir. Çünkü gelişim yolunda büyük bir hız kazanan insanlık gelişmesini herkesten farklı düşünebilen yaratıcı insanlara borçludur. Geleceğin toplumları, yalnız yaratıcı bireylere gereksinim duyan toplumlar olmayacak, aynı zamanda kendileri de "yaratıcı" olan toplum olacaktır. Yaratıcı toplumun yarın çağdaş insanlara gereksimi vardır (Karayağmurlar, 1990).

Bu çağdaş ve aydın insanın yetiştirilmesi, eğitim sistemimizin yeniden gözden geçirilmesini kaçınılmaz kılmaktadır. Çağdaş insanın sanat eğitime olan gereksinimi genel eğitim içerisinde sanat eğitime mutlaka daha çok yer ayırmayı gerektirir. Çünkü yaratıcı toplumların gereksinim duyduğu yaratıcı insanları yetiştirmek, bizim ülkemiz için de bir zorunluluktur.

Sanat, "İnsandaki estetik yanın irdelenmesi, algılanması, duyumsanması, sorgulanması ve insan nesne arasındaki güzele varma çabasıdır" biçiminde tanımlanabilir. Sanat toplumsal değişimleri kolaylaştırır; bireylerin anlama, düşünme, algılama, yetilerini açık tutar, duygusal yanlarını harekete geçirir. Sanat aynı zamanda evrensel bir dildir (Demir, 1990). Sanat ne için vardır? sorusunun cevabı insanın güzeli arama isteğiyle ilgilidir. Estetik açıdan güzel olgusunun farklılığı insan toplulukları arasında zaman içinde değişim göstermesi estetik algılamalarda farklılaşmaları göstermektedir. Sanat tarihinden bilindiği gibi bir zaman güzel olarak tanımlanan objeler, başka bir zaman ve yerde güzel olarak

kabul görmemekte veya red edilmektedir. Sonuçta estetik farklılıklar da göz önüne alınarak, sanatın daha geniş açıdan değerlendirildiği sosyal, kültürel ve kişisel değerlerin, anlamların değişimler gösterdiği insanlara öğretilmeli ve düşündürülmelidir (Gökay, 1998).

Estetik algılamamanın insandan insana değişmesi, estetiğin sonradan içinde yaşanılan kültür ortamı ve edinilen eğitim-öğretimle farklılaştığını göstermektedir. Öyleyse çocukluk yaşından itibaren verilecek estetik eğitim sayesinde, daha farklı ve estetik algılaması güçlü olan bireyler olarak yetiştirilmesi başarılabilir. Wang ve Ishizaki'nin de (2002) belirttiği gibi; kültür ve çevrenin insanın estetik beğeni düzeyi üzerinde azda olsa bir etkisi olmakla birlikte, eğitim ve öğretimle kazandırılanlar daha da fazla olmaktadır.

Çağdaş insan; insan ve değerlerini bilen, bugünü algılayıp, geleceğe bakabilen, bütün bu alanlarda tutarlı bir dünya görüşü olan, kendisine her yerde saygınlık kazandıracak görgü kurallarına sahip, sanat tarihi ve günümüzün sanatı hakkında yorum yapabilecek düzeyde bilgi sahibi insandır. İşte bu donanıma sahip aydın insanın yetişmesinde sanat eğitiminin çok büyük katkısı olacaktır.

Sonuç olarak, sanat insan yaşamıyla bütünleştiğinde, insanların daha duyarlı olacağı, geniş boyutlu düşünebileceği, yaratıcı kişiliğe yatkın ve güzeli algılama yetilerinin gelişmiş olacağı söylenebilir. Öyleyse, çağdaş insanın yetişmesinde sanat eğitiminin önemli bir rolü olduğu kabul edilmelidir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nicel yöntem kullanılarak betimsel bir model tercih edilmiştir. Büyüköztürk'ün belirttiği üzere; “Betimsel araştırma; var olan durumu tanımlamaktadır. En yaygın olan yöntemi tarama çalışmasıdır” (Büyüköztürk'ten aktaran Sebik, 2012). Betimleme olayları obje ve problemleri anlama ve anlatmada ilk aşamayı oluşturur. Bu sayede onları iyi anlayabilme, gruplayabilme olanağını sağlar ve aralarındaki ilişkiler saptanmış olur. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden “kolay ulaşılabilir durum örnekleme” kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, kapsamlı verinin elde edilebileceği düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasını olanaklı kılmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2006). Bu araştırmanın amacıyla Üniversite mezunlarının resim sanatına ilgileri ve resim eğitimine yönelik görüşleri belirlenmiş, eksiklikleri saptanmış ve ortaya çıkan bulgular sonucunda oluşmuştur.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma evrenini Kırıkkale ilindeki üniversite mezunları, oluşturmuştur. Örneklem belli bir evrenden belli kurallara göre seçilmiş ve seçildiği evreni temsil yeterliği kabul edilen küçük kümedir (Karasar, 2002,s.110). Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden “kolay ulaşılabilir durum örnekleme” kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, kapsamlı verinin elde edilebileceği düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasını olanaklı kılmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2006,s.96). Bu çalışmada “kolay ulaşılabilir durum örnekleme” yoluyla çalışma grubunu Kırıkkale’de yaşayan üniversite mezunu katılımcılar (390) oluşturmuştur.Uygulanan 396 ölçekten 390 ölçek geçerli veri aracı

olarak geri dönmüştür. Geri dönen 390 anketten çalışmamızda kullanılacak yeterli veri alınabilmiştir. Anketlerden veri elde etme oranı %98'dir. Bu oran ankete dayalı çalışmalar için geçerli bir orandır (Karasar, 2005). Ölçeklerin geri dönüş oranlarının %100 olmaması, ölçeğin uygulandığı kişilerin gelişigüzel şekilde doldurmaları gibi faktörlere bağlıdır. Üniversite mezunlarının demografik bilgilerinin verildiği Tablo 1'e göre Katılımcıların %47,9'u (186.81) şehirde, %21'i (81.9) büyükşehirde, %18,7'si (72.93) ilçe merkezinde doğmuştur. %85,6'sı (333.84) şehirde, %10,3'ü (40.17) ilçe merkezinde yaşamaktadır. %56,2'si (219.18) kadın, %43,8'i (171.82) erkektir. %70,0'i (273) 20-30 yaş aralığında, %21,5'i (83.85) 31-40 yaş aralığındadır. %32,3'ü (125.97) öğretmenlik, %19,7'si (76.83) hukuk, %11,0'i (42.9) sağlık, %9,2'si (35.88) sosyal bilimler, %14,4'ü (56.16) mühendislik ve %13,3'ü (51.87) fen-sanat alanlarından mezun olmuşlardır. %50,5'i (196.95) çalışmakta, %49,5'i (193.05) ise çalışmamaktadır. %31,3'ü (122.07) unvanlı memur, %16,7'si (65.13) memur-işçi, %2,3'ü (8.97) ise serbest meslek olarak çalışmaktadırlar. Katılımcıların aylık gelirlerine bakıldığında ise %17,9'unun (69.81) 1000 TL'den az, %15,4'ünün (60.06) 1000-2000 arası, %26,6'sının (103.74) ise 4000 TL ve üzerinde olarak görülmüştür.

Tablo 1

Üniversite Mezunlarına Ait Demografik Bilgiler

		f	%
Doğum Yeri	Köy	30	7,7
	Kasaba	18	4,6
	İlçe	73	18,7
	Şehir	187	47,9
	Büyükşehir	82	21,0
Yaşadığı Yer	Köy	16	4,1
	İlçe	40	10,3
	Şehir	334	85,6
Cinsiyet	Kadın	219	56,2
	Erkek	171	43,8
Yaş	20-30	273	70,0
	31-40	84	21,5
	41 ve üzeri	33	8,5
Mezun Olduğu Bölüm	Öğretmen	126	32,3
	Hukuk	77	19,7
	Sağlık	43	11,0
	Sosyal	36	9,2
	Mühendis	56	14,4
	Fen-Sanat	52	13,3
Çalışıyor mu?	Evet	197	50,5
	Hayır	193	49,5
Meslek	Ünvanlı memur	122	31,3
	Memur-işçi	65	16,7
	Serbest meslek	9	2,3
	Bilinmeyen	194	49,7
Aylık Gelir	1000 den az	70	17,9
	1001-2000	60	15,4
	2001-3000	26	6,7
	3001-4000	32	8,2
	4001-5000	52	13,3
	5001 den fazla	52	13,3
	Bilinmeyen	98	25,1

Veri Toplama Yöntemi

Araştırmanın nicel verilerinin toplanmasında kullanılacak derecelendirme ölçekli anket formu araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Anket formunun hazırlanmasında aşağıdaki yol izlenmiştir.

1. Konu ile ilgili ayrıntılı literatür taraması yapılmıştır.
2. Rastgele seçilen 5 üniversite mezunları ile yüz yüze konu ile ilgili görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşme verilerinin analizi yapılarak ham maddeler ve taslak form oluşturulmuştur.
3. Üniversite mezunlarının resim sanatına ilgiye ilişkin 31 adet ifade, sanat eğitime ilişkin görüşleri belirlemek için ise 25 adet ifade yazılmıştır.
4. Oluşturulan taslak formda toplam 56 adet likert tipi soru ve konuyla ilişkili görüş ve önerileriniz şeklinde 1 adet açık uçlu soruya yer verilmiştir. Taslak form kapsam geçerliliği açısından 3 alan uzmanı öğretim üyesi ve 1 eğitim bilimleri uzmanının görüşlerine sunulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır.
5. Anket formunun ön denemesi yapılarak güvenilirlik düzeyi belirlenmiştir.
6. Son şeklini alan anket formu Üniversite mezunlarının konuyla ilgili görüşleri saptanmıştır.
7. Araştırmada kullanılan veri toplama aracı 5’li Likert Tipi ölçektir. Üniversite mezunlarının her bir soruya verdikleri cevap kodları 1.00 ile 5.00 arasında değişmektedir. Cevaplayıcılar, ankette verilen sorulara “hiç katılmıyorum”, “katılmıyorum”, “kararsızım”, “katılıyorum” ve “tamamen katılıyorum” seçeneklerinden birisini işaretleyerek belirtmişlerdir.
8. Üniversite mezunlarının demografik değişkenlere göre (doğdukları ve yaşadıkları yer, yaş, cinsiyet, ve mezun olunan bölüm, meslek, çalışma durumu) farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için anketin kişisel bilgiler bölümünden yararlanılmıştır.

Verilerin Analizi

Güvenilirlik; toplanan verilerin ne ölçüde tesadüfi hatadan (veya örnekleme hatasından) arındığını gösterir. Bunun için, ölçeğin farklı zaman veya gruplarda aynı sonuçları ne ölçüde verdiği önemlidir. Böylece ölçeğin birden fazla uygulaması ile sonuçların ne ölçüde tutarlı olduğu saptanır. İç tutarlılık güvenilirliği birden çok ifadenin, toplam değeri oluşturacak biçimde toplandığı ölçeklerin güvenilirliğinde kullanılır. Bu ölçek tipinde her ifade, kavramın bir bölümünü ölçer. Cronbach Alpha (α) güvenilirlik katsayısı, ölçek ifadelerinin farklı yollardan bölünmesi sonucu oluşur. Bu katsayı 0–1 arasında değişir ve 0,80 ve üstündeki değerler tatmin edici iç tutarlılık güvenilirliğidir.

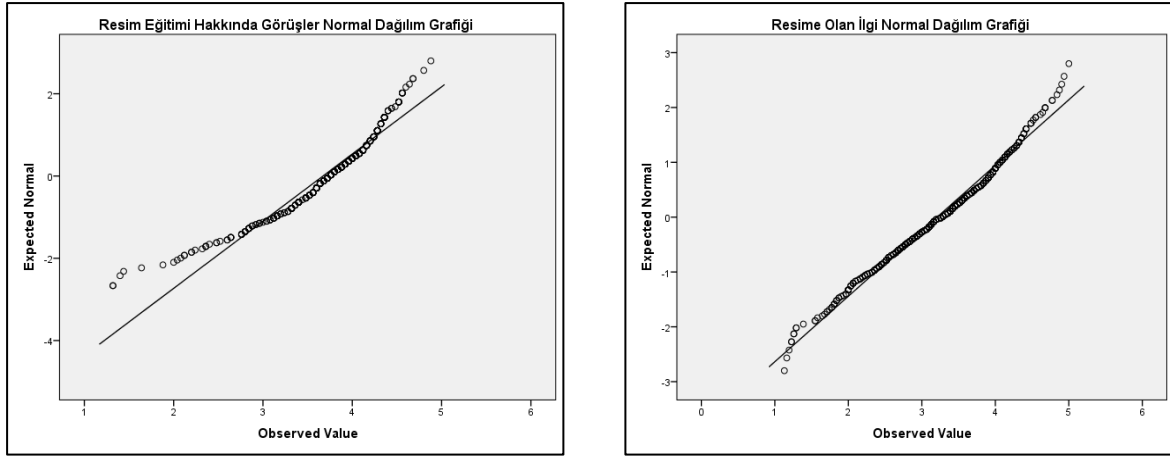
Bu araştırmada kullanılan ölçeğin 31 maddeden oluşan resim sanatına ilgi kısmının Cronbach Alpha (α) güvenilirlik katsayısı 0,957 olarak belirlenmiştir. 25 maddeden oluşan resim eğitime yönelik görüşler kısmının Cronbach Alpha (α) güvenilirlik katsayısı ise 0,907 olarak belirlenmiştir. Her iki ölçekten elde edilen değerler ölçeğin güvenilirliğinin oldukça yeterli olduğunu göstermektedir.

Tablo 2

Resim Sanatına İlgi ve Resim Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeği İçin Çalışmada Elde Edilen Cronbach α İç Tutarlılık Değerleri

	Cronbach α	N of Items
Resim Sanatına İlgi	0,957	31
Resim Eğitime Yönelik Görüşler	0,907	25

Araştırmada toplanan verilerin analizi için SPSS 21.0 programından yararlanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde betimsel istatistikler olan aritmetik ortalama, frekans, standart sapma ve yüzde değerlerine bakılmıştır. Bu çalışma için parametrik analizlerin yapıp yapılmayacağını belirlemek için öncelikle ölçek verilerinin normal dağılım gösterip göstermediğine bakılmıştır. Analiz sonucunda basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) değerleri hesaplanmış sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Şekil 1. Resim eğitimi hakkında normal dağılım grafiği ve resime olan ilgi normal dağılım grafiği

Yukarıda resim sanatına ilgi ve resim eğitime yönelik görüşler ölçeğine ait verilmiş grafiklere göre normallikten az bir sapmanın olduğu görülmektedir.

Tablo 3

Resim Sanatına İlgi ve Resim Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeği İçin Elde Edilen Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

	Skewness (Çarpıklık)	Kurtosis (Basıklık)
Resim Sanatına İlgi	- 0,279	- 0,539
Resim Eğitime Yönelik Görüşler	- 1,112	- 1,689

Normal dağılım analizi sonucunda Tablo 3’de görüldüğü gibi resim sanatına ilgi ve resim eğitime yönelik görüşler anketi için elde edilen çarpıklık ve basıklık değerleri -2 ile +2 arasında görülmektedir. Buna göre araştırma verilerinin normal dağılım gösterdiğini söylenebilir. Bu sonuçlara göre araştırma verilerinin katılımcıların demografik özelliklerine göre fark gösterip göstermediğini belirlemek için parametrik analizlerin yapılması uygun görülmüştür. İki grup arasındaki değerlendirmeler için T testi, ikiden fazla grup arasındaki değerlendirmelerde ise tek yönlü Anova analizi kullanılmıştır.

Verilerin yorumlanmasında değer aralıkları Hiç katılmıyorum 1,00-1,80; Katılmıyorum 1,81-2,60; Kararsızım 2,61-3,40; katılıyorum 3,41-4,20 ve tamamen katılıyorum 4,21-5,00 olarak belirlenmiştir. Resim sanatına ilgi ve resim eğitime yönelik görüşler ölçeğine verilen cevapların ölçek aralıkları ve sınırları Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4

5’li Likert Ölçeği Aralık Değerleri

Ağırlık	Seçenek	Sınırlar
1	Hiç katılmıyorum	1,00 - 1,80
2	Katılmıyorum	1,81 - 2,60
3	Kararsızım	2,61 - 3,40
4	Katılıyorum	3,41 - 4,20
5	Tamamen katılıyorum	4,21 - 5,00

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmada elde edilen bulgular ve yorumlar, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda aşağıda verilmiştir.

Üniversite Mezunlarının Resim Sanatına İlgilerine Yönelik Görüşleri İle İlgili Bulgular

Araştırmanın birinci alt probleminde üniversite mezunlarının resim sanatına ilgileri belirlenmeye çalışılmıştır. Tablo 5’de görüşlere ilişkin aritmetik ortalamaların $x = 2.03$ ile $x = 4.27$ arasında değiştiği görülmektedir. Üniversite mezunları verilen 31 ifadeden 7’sine “katılmıyorum”, 12’sine “kararsızım”, 10’una “katılıyorum”, 2’sine “tamamen katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Yine Tablo 5’e göre 1.“resim sergilerini takip ederim” (2.11), 3.“Resimlerin sergilendiği belli başlı sergi salonlarını, galerileri bilirim” (2.03), 16. “ Hayalimde bulunan meslekler arasında ressamlık ilk beş sıranın içerisinde yer alır” (2.22) maddeleri üniversite mezunlarının resim sanatına ilgilerine yönelik ortalamaları en düşük katılımlı maddeler olarak belirlenmiştir. 18. “Resim yapmak hayal gücünü artırır” (4.27), 20. “Her şehirde bir sanat sokağı olmasını isterim” (4.22) maddeleri ise ortalamaları en yüksek katılımlı maddeler olarak belirlenmiştir. 31 maddeden oluşan resim sanatına ilgiye yönelik görüşlerin genel ortalaması $x = 3,21 \pm 1,26$ hesaplanmış olup kararsızım değerine karşılık gelmektedir. Elde edilen bu sonuçlara göre üniversite mezunlarının resim sanatına olan ilgilerinin orta ve düşük düzeyde olduğu söylenebilir. Araştırmaya katılan üniversite mezunlarının resim sanatına ilgilerine yönelik görüşlerine ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5

Üniversite Mezunlarının Resim Sanatına İlgilerine Yönelik Görüşlerinin Dağılımı

GÖRÜŞLER	n	$\bar{x}$	ss
1. Resim sergilerini takip ederim	390	2.11	1.15
2. Orijinal olsun olmasın sevdiğim değerli tabloları duvarıma asmak isterim (yağlıboya, suluboya resim vb)	390	3.50	1.34
3. Resimlerin sergilendiği belli başlı sergi salonlarını, galerileri bilirim	390	2.03	1.13
4. Fırsatım olsa resim yapmak isterim	390	3.35	1.45
5. Zaman zaman amatörce resim, (karakalem, pastel, suluboya vb) yaparım	390	2.74	1.47
6. İlgimi çeken resmi (tabloyu) uzun süre incelemeyi severim	390	3.40	1.30
7. Resim sanatı, ressamlar hakkında konuşulanlar ilgimi çeker	390	2.75	1.35
8. Eserlerini beğendiğim birkaç Türk ressam adı sayabilirim	390	2.54	1.26
9. Eserlerini beğendiğim birkaç yabancı ressam adı sayabilirim	390	2.71	1.34
10. Resim sanatı ile ilgili kitap, makale, gazete haberi vb okurum	390	2.37	1.26
11. Hoşlandığım resim hakkında bilgi sahibi olmak isterim	390	3.40	1.27
12. İnternette resamlara ve resimlerine ilişkin sayfaları incelerim	390	2.53	1.30
13. Resim sanatından anlayan arkadaşlar edinmek isterim	390	3.52	1.28
14. Resim yeteneği olanlara hayranlık duyarım	390	4.08	1.13
15. İkinci üniversiteyi okumak isteseydim resim sanat dalında okumak isterdim	390	2.39	1.36
16. Hayalimde bulunan meslekler arasında ressamlık ilk beş sıranın içerisinde yer alır	390	2.22	1.32
17. Bana resim sanatı içeren baskılı ürün, obje, tablo vb hediye verildiğinde mutlu olurum	390	3.61	1.25
18. Resim yapmak hayal gücünü artırır	390	4.27	0.95
19. Resim bir önemli yatırım aracıdır	390	3.18	1.35
20. Her şehirde bir sanat sokağı olmasını isterim	390	4.22	1.04
21. Sokaklarda resim yapanları görmek beni mutlu eder	390	4.18	1.08
22. Resim sanatı ile ilgilenmenin anlamlı yaşamının bir parçası olarak görüyorum	390	3.57	1.14
23. Çevremde resim sanatı baskılı, kırlent, fular, masa örtüsü, tabak vb. objeler vb. görmekten hoşlanırım	390	3.81	1.20
24. Televizyondan ve internette (video) resim sanatı ile ilgili programları izlemeye çalışırım	390	2.93	1.34
25. Gezici sergilerin olmasını isterim	390	3.75	1.17
26. Resim müzelerini gezmekten hoşlanırım	390	3.39	1.27
27. Gelir seviyem yüksek olsaydı orijinal resimler satın almak isterdim	390	3.23	1.41
28. Bir ressamın atölyesini ziyaret etmek ve gezmek isterim	390	3.65	1.26
29. Ressam (sanatçı) yaşam öyküleri ilgimi çeker	390	3.28	1.31
30. Profesyonel olarak resim dersi almak isterim	390	3.15	1.41
31. Resimlerin ne anlatmak istediği ile ilgili tahmin yürütmeyi severim	390	3.57	1.25

Üniversite Mezunlarının Resim Eğitimine İlişkin Görüşleri İle İlgili Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemünde üniversite mezunlarının resim eğitimine yönelik görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Tablo 6’da görüşlere ilişkin aritmetik ortalamaların $x = 2.22$ ile $x = 4.47$ arasında değiştiği görülmektedir. Üniversite mezunları verilen 25 ifadeden 4’üne “katılmıyorum”, 4’üne “kararsızım”, 11’ine “katılıyorum”, 6’sına “tamamen katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Yine Tablo 6’ya göre 33. “İlkokulda verilen resim eğitiminin yeterli olduğunu düşünüyorum” (2.24), 34. “Ortaokulda verilen resim eğitiminin yeterli olduğunu düşünüyorum” (2.22), 35. “Lisede verilen resim eğitiminin yeterli olduğunu düşünüyorum” (2.22) maddeleri üniversite mezunlarının resim eğitimine yönelik görüşleri ortalamaları en düşük katılımlı maddeler olarak belirlenmiştir. Üniversite mezunları ilk-ortaokul ve lisede verilen resim eğitimini yeterli bulmamaktadırlar. 43. “ Resim derslerinde öğrenciler özgür olmalıdır” (4.43), 44. Resim derslerinde öğrencilerin yaratıcılık potansiyelleri ortaya çıkarılmalıdır” (4.47), 42. “ Her öğrenci isteyerek ve severek resim yapacağı bir ortama sahip olmalıdır” (4.32) maddeleri ise ortalamaları en yüksek katılımlı maddeler olarak belirlenmiştir. Üniversite mezunları resim eğitimini diğer deyişle sanat eğitimini önemsemektedirler ve bu konuda yapılması gerekenlere çoğunlukla katılmışlardır. Buna göre üniversite mezunlarının resim eğitimine yönelik görüş düzeylerinin olumlu nitelikte olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcılar, sanat eğitiminin önemine inanmakta, eğitim kurumlarında verilen sanat eğitiminin yetersiz olduğunu düşünmektedirler. Sanat eğitimin niteliğinin geliştirilmesi ve yaşam boyu öğrenme kapsamında sanat eğitiminin her düzeyde verilmesi gerektiği görüşündedirler. Resim eğitime yönelik görüşler, üniversite mezunları tarafından “katılmıyorum, kararsızım, katılıyorum, tamamen katılıyorum” şeklinde yeterli bulunması ya da bir başka ifadeyle yetersiz olarak görülmesi resim eğitimi hakkında olumlu görüşler bildirmeleri resim eğitimini yeteri kadar önemsediklerini vurgulamıştır. Araştırmaya katılan üniversite mezunlarının resim eğitime yönelik görüşlerine ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6

Resim Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeği İçin Elde Edilen Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

GÖRÜŞLER	n	$\bar{x}$	ss
32. Okulöncesindeki resim çalışmalarının yeterli olduğunu düşünüyorum	390	2.44	1.21
33. İlkokulda verilen resim eğitiminin yeterli olduğunu düşünüyorum	390	2.24	1.13
34. Ortaokulda verilen resim eğitiminin yeterli olduğunu düşünüyorum	390	2.22	1.10
35. Lisede verilen resim eğitiminin yeterli olduğunu düşünüyorum	390	2.22	1.17
36. Üniversitelerde tüm bölümlerde “resim” seçmeli ders olarak yer almalıdır	390	3.14	1.44
37. İlkokulda resim derslerini branş öğretmenleri yürütmelidir	390	3.90	1.34
38. Her öğrencinin yaptığı resim okulda sergilenmelidir	390	3.72	1.22
39. Resme yeteneği ve ilgisi olan öğrencilere okul yönetimince daha çok çalışma olanağı verilmelidir	390	4.22	1.03
40. Her okulda donanımlı resim atölyesi bulunmalıdır	390	4.29	0.92
41. Resme yeteneği ve ilgisi olan öğrencilerin geleceği konusunda aileleri ile işbirliği yapılmalıdır	390	4.31	0.91
42. Her öğrenci isteyerek ve severek resim yapacağı bir ortama sahip olmalıdır	390	4.32	0.88
43. Resim derslerinde öğrenciler özgür olmalıdır	390	4.43	0.83
44. Resim derslerinde öğrencilerin yaratıcılık potansiyelleri ortaya çıkarılmalıdır	390	4.47	0.78
45. İnsanların kendilerini ifade etmelerinde resim önemli yer tutar	390	4.16	1.01
46. Her yaş grubu için resim atölyesi etkinlikleri düzenlenmesini isterim	390	4.16	1.00
47. Zihinsel ve duygusal olarak gelişebilmek için resim eğitimi gereklidir	390	4.10	1.04
48. Resim eğitimi estetik beğenin gelişmesi için önemlidir	390	4.19	1.00
49. Resim dersi okullarda ders saatleri dışında da etkinlik olarak verilmelidir	390	4.03	1.09
50. Resim yarışmaları düzenlemek resim eğitime ilgiyi artırır	390	4.05	1.06
51. Okullarda öğrenciler resim yarışmalarına teşvik edilmelidir	390	4.15	1.05
52. Okullarda resim dersi bir saatten en az iki saate çıkarılmalıdır	390	3.74	1.23
53. Resim öğretmenlerinin gerekli donanıma sahip olduklarını düşünüyorum	390	3.03	1.19
54. İş yerlerinde performansı artırıcı faaliyet olarak resim sanatı ile ilgili etkinlikler düzenlenebilir	390	3.64	1.14
55. Görsel sanat eğitimi yetersiz insanlara resim sanatının bir anlam ifade etmediğini düşünüyorum	390	3.28	1.25
56. Okullarda ressamların biyografilerinin ve resim sanatı tarihinin seçmeli ders olarak okutulmasını isterim	390	3.36	1.24

Üniversite Mezunlarının Resim Sanatına İlgileri İle Resim Eğitime Yönelik Görüşleri Demografik Değişkenlere Göre (doğdukları ve yaşadıkları yer, yaş, çalışma durumu, aylık gelir, cinsiyet, mezun olunan bölüm ve meslek,) Karşılaştırılması İle İlgili Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt probleminde, üniversite mezunlarının:

- Doğdukları yer,
- Yaşadıkları yer,
- Yaş,
- Çalışma durumu,
- Aylık gelir,
- Cinsiyet,
- Mezun olunan bölüm,
- Meslek,

değişkenleri açısından karşılaştırılmış, üniversite mezunlarının resim sanatına ilgileri ve resim eğitime ilişkin görüşlerinin olup olmadığı incelenmiş ve değişkenlerin ayrı ayrı etkisi yordanmaya çalışılmıştır.

Üniversite mezunlarının resim sanatına olan ilgileri ile resim eğitime yönelik görüşlerinin demografik değişkenlere göre fark gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan T testi ve tek yönlü Anova testi sonuçlarına göre, doğum yeri, yaşadığı yer, yaş, çalışma durumu, aylık gelir değişkenlerinde gruplar arasında anlamlı fark görülmemiştir. Sonuçlar sırasıyla aşağıda verilmiştir.

Doğdukları Yer Değişkenine Göre Elde Edilen Bulgular

Araştırmaya katılan üniversite mezunlarının resim sanatına olan ilgilerini ve resim eğitime yönelik görüşlerini doğdukları yer değişkenine göre değerlendirdiğimiz tek yönlü Anova testi analiz sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7

Doğum Yerine Göre Farklılıkları Gösteren Tek Yönlü Anova Testi Sonuçları

	Doğum Yeri	n	$\bar{x}$	ss	t	p	FARK
Resim Sanatına Olan İlgisi	köy	30	2,971	0,859	2,215	0,067	
	kasaba	18	2,928	0,922			
	ilçe	73	3,278	0,763			
	şehir	187	3,297	0,879			
	büyükşehir	82	3,088	0,748			
Resim Eğitimi Hakkında Görüşler	köy	30	3,508	0,700	2,692	0,031	
	kasaba	18	3,349	0,762			
	ilçe	73	3,708	0,571			
	şehir	187	3,741	0,620			
	büyükşehir	82	3,613	0,531			

Tek yönlü Anova testinde resim eğitime olan ilgi için P değeri 0,031 (yani 0,05'den küçük) çıkmasına rağmen buna ilişkin yapılan Tukey testinde gruplar arasındaki bu fark anlamlı görülmemiştir.

Yaşadıkları Yer Değişkenine Göre Elde Edilen Bulgular

Araştırmaya katılan üniversite mezunlarının resim sanatına olan ilgilerini ve resim eğitime yönelik görüşlerini yaşadıkları yer değişkenine göre değerlendirdiğimiz tek yönlü Anova testi analiz sonuçları Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8

Yaşadığı Yere Göre Farklılıkları Gösteren Tek Yönlü Anova Testi Sonuçları

	Yaşadığı Yer	n	$\bar{x}$	ss	F	p	FARK
Resim Sanatına Olan İlgi	köy	16	3,18	0,95	0,790	0,500	
	ilçe	40	3,21	0,81			
	şehir	334	6,05	1,71			
Resim Eğitimi Hakkında Görüşler	köy	16	3,49	0,68	0,549	0,649	
	ilçe	40	3,67	0,56			
	şehir	334	7,34	1,16			

Yaşadığı yer değişkenine göre gruplar arasında anlamlı fark görülmemiştir.

Yaş Değişkenine Göre Elde Edilen Bulgular

Araştırmaya katılan üniversite mezunlarının resim sanatına olan ilgilerini ve resim eğitimine yönelik görüşlerini yaş değişkenine göre değerlendirdiğimiz tek yönlü Anova testi analiz sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9

Yaş Göre Farklılıkları Gösteren Tek Yönlü Anova Testi Sonuçları

	Yaş	n	$\bar{x}$	ss	F	p	FARK
Resim Sanatına Olan İlgi	20-30	273	3,24	0,83	2,119	0,122	
	31-40	84	3,05	0,89			
	41 ve üzeri	33	3,35	0,72			
Resim Eğitimi Hakkında Görüşler	20-30	273	3,69	0,58	0,408	0,665	
	31-40	84	3,64	0,70			
	41 ve üzeri	33	3,61	0,61			

Yaş değişkenine göre gruplar arasında anlamlı fark görülmemiştir.

Çalışma Durumu Değişkenine Göre Elde Edilen Bulgular

Araştırmaya katılan üniversite mezunlarının resim sanatına olan ilgilerini ve resim eğitimine yönelik görüşlerini çalışma durumu değişkenine göre değerlendirdiğimiz tek yönlü Anova testi analiz sonuçları Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10

Çalışma Durumuna Göre Farklılıkları Gösteren T Testi Sonuçları

	çalışıyor mu?	n		ss	t	p
Resim Sanatına İlgi	Evet	197	3,22	0,84	0,273	0,785
	hayır	193	3,20	0,84		
Resim Eğitimine Yönelik Görüşler	Evet	197	3,72	0,62	1,521	0,129
	hayır	193	3,62	0,60		

Yapılan T testi sonucu her iki boyutta da gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

Aylık Gelir Değişkenine Göre Elde Edilen Bulgular

Araştırmaya katılan üniversite mezunlarının resim sanatına olan ilgilerini ve resim eğitimine yönelik görüşlerini aylık gelir değişkenine göre değerlendirdiğimiz tek yönlü Anova testi analiz sonuçları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11

Gelir Durumuna Göre Farklılıkları Gösteren Tek Yönlü Anova Testi Sonuçları

	Gelir Durumu	n	$\bar{x}$	ss	F	P	FARK
Resim Sanatına Olan İlgi	1000az	70	3,24	0,85	1,545	0,162	
	1000-2000	60	3,35	0,86			
	2000-3000	26	3,09	0,90			
	3000-4000	32	3,31	0,66			
	4000-5000	52	3,22	0,73			
	5000+	52	2,92	0,92			
	bilinmeyen	98	3,24	0,84			
Resim Eğitimi Hakkında Görüşler	1000az	70	3,57	0,58	1,756	0,107	
	1000-2000	60	3,84	0,53			
	2000-3000	26	3,63	0,78			
	3000-4000	32	3,80	0,33			
	4000-5000	52	3,66	0,58			
	5000+	52	3,54	0,75			
	bilinmeyen	98	3,69	0,62			

Üniversite mezunlarının resim sanatına olan ilgileri ile resim eğitime yönelik görüşlerinin demografik değişkenlere göre fark gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan T testi ve tek yönlü Anova testi sonuçlarına göre cinsiyet, mezun olunan bölüm ve meslek değişkenlerinde gruplar arasında anlamlı farklar görülmüş olup bu farklılıklar aşağıda verilmiştir.

Cinsiyet Değişkenine Göre Elde Edilen Bulgular

Araştırmaya katılan üniversite mezunlarının resim sanatına olan ilgilerini ve resim eğitime yönelik görüşlerini cinsiyet değişkenine göre değerlendirdiğimiz T testi analiz sonuçları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12

Resim Sanatına İlgisi ve Resim Eğitime Yönelik Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Değerlendirmesini Gösteren T Testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Resim Sanatına İlgisi	Kadın	219	3,40	0,78	5,321	0,001 *
	Erkek	171	2,96	0,84		
Resim Eğitime Yönelik Görüşler	Kadın	219	3,80	0,54	4,753	0,001*
	Erkek	171	3,51	0,66		

*p<0.001

T testi analiz sonuçlarına göre resim sanatına ilgi boyutunda kadınların düzeylerinin $\bar{x}=3,40\pm0,78$ erkeklere göre $\bar{x} =2,96\pm0,84$ anlamlı bir şekilde daha yüksek görülmüştür ($p<0,05$). Resim eğitime yönelik görüşler boyutunda da yine kadınların düzeylerinin $\bar{x}=3,80\pm0,54$ erkeklere göre $\bar{x} =3,51\pm0,66$ anlamlı bir şekilde daha yüksek görülmüştür ($p<0,05$).

Mezun Olunan Bölüm Değişkenine Göre Elde Edilen Bulgular

Araştırmaya katılan üniversite mezunlarının resim sanatına olan ilgilerini ve resim eğitime yönelik görüşlerini mezun olduğu bölüm değişkenine göre değerlendirdiğimiz tek yönlü Anova testi analiz sonuçları Tablo 13’de verilmiştir.

Tablo 13

Resim Sanatına İlgili ve Resim Eğitime Yönelik Görüşlerin Mezun Olduğu Bölüm Değişkenine Göre Değerlendirmesini Gösteren Tek Yönlü Anova Testi Sonuçları

	Mezuniyet Bölümü	n	$\bar{x}$	ss	F	p	FARK
Resim Sanatına İlgili	Öğretmen	126	3,36	0,79	3,010	0,011 **	1 – 5
	Hukuk	77	3,06	0,91			
	Sağlık	43	3,29	0,76			
	Sosyal	36	3,26	0,76			
	Mühendis	56	2,91	0,85			
	Fen-Sanat	52	3,27	0,85			
Resim Eğitime Yönelik Görüşler	Öğretmen	126	3,78	0,53	2,252	0,049 **	1 - 2
	Hukuk	77	3,50	0,74			
	Sağlık	43	3,64	0,58			
	Sosyal	36	3,73	0,48			
	Mühendis	56	3,62	0,57			
	Fen-Sanat	52	3,69	0,69			

**p<0.05

Tek yönlü Anova testi analiz sonuçlarına göre resim sanatına ilgi boyutunda öğretmenlik mezunu olan katılımcıların düzeylerinin $x=3,36\pm0,79$ mühendislik mezunu olan katılımcılara göre $x=2,91\pm0,85$ anlamlı bir şekilde daha yüksek görülmüştür ($p<0,05$). Resim eğitime yönelik görüşler boyutunda da öğretmenlik mezunu olanların katılım düzeylerinin $x=3,78\pm0,53$ hukuk mezunu olan katılımcılara göre $x=3,50\pm0,74$ anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu gözlenmiştir ($p<0,05$).

Meslek Değişkenine Göre Elde Edilen Bulgular

Araştırmaya katılan üniversite mezunlarının resim sanatına olan ilgilerini ve resim eğitime yönelik görüşlerini meslek değişkenine göre değerlendirdiğimiz tek yönlü Anova testi analiz sonuçları Tablo 14’de verilmiştir.

Tablo 14

Resim Sanatına İlgi ve Resim Eğitime Yönelik Görüşlerin Meslek Değişkenine Göre Değerlendirmesini Gösteren Tek Yönlü Anova Testi Sonuçları

	Meslek	n	$\bar{x}$	ss	F	p	FARK
Resim Sanatına İlgi	Unvanlı memur	122	3,34	0,78	3,299	0,020 **	1 – 2
	Memur İşçi	65	2,95	0,83			
	Serbest meslek	9	3,41	1,14			
	Bilinmeyen	194	3,20	0,84			
Resim Eğitime Yönelik Görüşler	Unvanlı memur	122	3,80	0,55	2,812	0,039	
	Memur İşçi	65	3,58	0,67			
	Serbest meslek	9	3,64	0,92			
	Bilinmeyen	194	3,62	0,61			

**p<0.05

Tek yönlü anova testi analiz sonuçlarına göre resim sanatına ilgi boyutunda unvanlı memur olarak çalışanların düzeylerinin $x=3,34\pm0,78$ memur-işçi olarak çalışan katılımcılara göre $x=2,95\pm0,83$ anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Resim eğitime yönelik görüşler boyutunda ise tek yönlü anova testinde sonuç $p<0,05$ çıkmasına rağmen gruplar arasındaki farkları gösteren Tukey testi sonucunda meslek grupları arasında anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir.

Üniversite Mezunlarının Resim Sanatına İlgileri İle Resim Eğitime İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılmasıyla İlgili Bulgular

Korelasyon Analizi

Korelasyon iki sayısal ölçüm arasında doğrusal bir ilişki olup olmadığını, varsa bu ilişkinin yönünü ve şiddetinin ne olduğunu belirlemek için kullanılan bir istatistiksel yöntemdir. Verilerin normal dağılıma sahip olması durumunda Pearson korelasyon katsayısı, verilerin normal dağılmadığı durumda ise Spearman Rank korelasyon katsayısı tercih edilir. Bir korelasyon katsayısının yorumlanabilmesi için p değerinin 0.05 den daha küçük olması gerekir. Korelasyon katsayısı negatif ise iki değişken arasında ters ilişki vardır, yani "değişkenlerden biri artarken diğeri azalmaktadır" denir. Korelasyon katsayısı pozitif ise "değişkenlerden biri artarken diğeri de artmaktadır" yorumu yapılır.

Korelasyon katsayısı (r) nın yorumu;

- $r < 0.2$ ise çok zayıf ilişki yada korelasyon yok
- 0.2-0.4 arasında ise zayıf korelasyon
- 0.4-0.6 arasında ise orta şiddette korelasyon
- 0.6-0.8 arasında ise yüksek korelasyon
- $0.8 >$ ise çok yüksek korelasyon

olduğu yorumu yapılır.

Tablo 15’de Üniversite mezunlarının resim sanatına ilgileri ile resim eğitime yönelik görüşleri arasındaki ilişkiyi gösterilmektedir.

Tablo 15

Üniversite Mezunlarının Resim Sanatına İlgileri ile Resim Eğitime Yönelik Görüşleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Korelasyon Analiz Sonuçları

		Resme Sanatına İlgi	Resim Eğitime Yönelik Görüşler
Resim Sanatına İlgi	Pearson Correlation	1	,672***
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	390	390
Resim Eğitime Yönelik Görüşler	Pearson Correlation	,672	1
	Sig. (2-tailed)	,000***	
	N	390	390

*** Korelasyon çift yönlü 0,01 düzeyinde anlamlıdır.

Üniversite mezunlarının resim sanatına ilgileri ile resim eğitime yönelik görüşleri arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan korelasyon analizlerinde Pearson korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Tablo 15’de görüldüğü gibi üniversite mezunlarının resim sanatına ilgileri ile resim eğitime yönelik görüşleri arasında *pozitif yönde yüksek düzeyde bir ilişki* bulunduğu görülmektedir ($r = 0,672$ $p = 0,000$). Diğer bir ifade ile üniversite mezunlarının resim sanatına olan ilgilerinin orta ve düşük düzeyde olması ile onların resim eğitiminin önemi ve gerekliliğine ilişkin görüşleri arasında olumlu yönde ilişki bulunmaktadır.

Regresyon Analizleri

Araştırma kapsamında üniversite mezunlarının resim sanatına ilgileri ile resim eğitime yönelik görüşleri arasındaki sebep-sonuç ilişkisini belirlemek için basit doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Basit doğrusal regresyon bir bağımsız değişken ile bir bağımlı değişken arasındaki sebep-sonuç ilişkisini doğrusal bir modelle matematiksel olarak ortaya koyan bir yöntemdir. Tablo 16'da üniversite mezunlarının resim sanatına ilgileri ile resim eğitime yönelik görüşleri arasındaki ilişkiyi gösteren regresyon analizi görülmektedir.

Tablo 16

Resim Sanatına Olan İlginin Resim Eğitime Yönelik Görüşler Üzerine Etkisini Gösteren Regresyon Analizi Sonuçları

Model Summary					
	R	R Square	Adjusted R Square	F	P
Resim sanatına ilgi	0,672	0,452	0,451	319,974	0,000
Bağımsız Değişken: Resim sanatına ilgi					
Bağımlı Değişken: Resim eğitime yönelik görüşler					

** P<0,01 düzeyinde anlamlı ilişkiyi göstermektedir.

R^2 değeri (belirlilik veya tanımlayıcılık katsayısı) bağımlı değişkendeki değişimin bağımsız değişkenler tarafından ne kadar tanımlanabildiğini gösteren bir ölçüdür. Bu analizde $R^2=0,452$ olarak belirlenmiştir. Buna göre üniversite mezunlarının resim sanatına olan ilgileri onların resim eğitime yönelik görüşlerini %45,2 oranında açıklayabilmektedir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER

Tartışma

Üniversite Mezunlarının Resim Sanatına İlgilerine Yönelik Görüşleri İle İlgili Tartışma

Araştırmanın birinci alt problemi üniversite mezunlarının resim sanatına ilgilerine yönelik görüşleri nedir? Şeklinde ifade edilmiştir. Bu araştırma ile üniversite mezunlarının resim sanatına ilgilerine yönelik görüşlerinin ne düzeyde olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Üniversite mezunlarının resim sanatına ilgilerine yönelik görüşler kısmında veri toplama aracında 25 madde yer almaktadır. Bu 25 maddeye göre üniversite mezunlarının verdikleri cevaplardan ortaya çıkan sonuca göre araştırmaya katılan üniversite mezunlarının resim sanatına ilgileri orta ve düşük düzeydedir bulgusuna ulaşılmıştır. Bu durum üniversite mezunlarının resim sanatı hakkında yeteri kadar bilgi sahibi olmadıkları ve resim sanatı ile ilgilenmeye zaman ayırmadıklarını göstermektedir. Araştırmaya ait bu bulgu diğer çalışmalarla da desteklenmiştir. Silvia (2005), araştırmasında görsel sanata olan ilgiyi, duyguları değerlendirme kuramları perspektifinden incelemiştir. Estetik duygular çok yönlüdür. Bilişsel değerlendirmelere göre sanat eseri ile olan duygusal deneyimin fiziksel olarak ona ne kadar yakın olunduğu ile ilişkilidir. Bireylerin sanat eserine olan duygusal tepkileri bireysel farklılıklara göre değişmektedir. Her düzeyde sanat eğitiminin estetik beğeniyi, sanata olan ilgiyi artırmaya ve farkındalığı geliştirme rolüne ilişkin araştırmalarda (Ekici 2011; Gençaydın, 1995 ; Gökay & Demir 2006; İlkyaz, 2004 ; Mamur, 2012) sanat derslerinin etkisi tartışılmaktadır.

Gökay ve Demir (2006), Farklı eğitim seviyelerinde estetik beğeni araştırmasında farklı eğitim seviyesindeki öğrencilerin almış oldukları sanat eğitimi düzeyinin ilgili öğrencilerin estetik tercihlerine olan etkisi bulunmaya çalışılmıştır. Araştırmanın sonucunda İlköğretim, ortaöğretim ve üniversite öğrencilerinin estetik tercihleri, beğenileri değerlendirildiğinde sanat eğitiminin özellikle güzel sanatlar lisesi ile üniversite düzeyinde resim iş öğretmenliği bölümünde olduğu ve bu nedenle ilgili okulları temsil eden öğrencilerin diğerlerinden sanat bilgisi ve estetik algılama açısından farklılık gösterdikleri tespit edilmiştir.

Bu bulguya göre, sanat eğitimi alan öğrencilerin, sanat eğitimi almayan öğrencilere göre resime olan ilgileri fazladır. Sanat eğitimi gören öğrencilerin sanata olan ilgi düzeylerinin yüksek çıkması normal bir sonuçtur. Bu çalışmada da sanat eğitimi almayan diğer bölümlerden mezun olan bireylerin resim sanatına olan ilgilerinin düşük ve orta seviyede olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Alkan (2007), Lisans öğrenimi gören tıp fakültesi öğrencilerinin sanat eserlerine farkındalıkları ile kişilikleri arasındaki bağıntılarını araştırdıkları çalışmalarında öğrencilerin sanat eserlerine farkındalıkları beklenen düzeyde olmadıklarını ifade etmişlerdir. Genellikle bilimi seçen öğrencilerin sanata olan ilgilerinin daha düşük olduğu bir çok çalışmayla ortaya konmuştur. Görüldüğü gibi üniversite mezunlarının resim sanatına ilgisi bu ve yapılan önceki çalışmalardan da çıkan sonuçlara paralel olarak benzer sonuca ulaşıldığı görülmüştür.

Mamur (2012), Kitsch (Kiç) olgusunun sanat eğitiminde estetik beğeniler açısından sorgulanması çalışmasında eğitim düzeylerindeki farklılıklarla birlikte sanat derslerinin öğrencilerin estetik tercihlerine olan etkisi kitsch olgusu bağlamında tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma bulguları incelendiğinde üniversite düzeyinde Güzel Sanatlar Bölümü Resim-iş eğitimi öğrencilerinin kitsch resimlere daha az yöneldiği görülmektedir. Yine Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinde kitsch eserleri tercih etme oranları diğer öğrenci gruplarına göre daha azdır. Betimsel analizle ortaya çıkan bulgulara göre, bu öğrencilerin kitsch eserleri beğenmeme nedenleri sanatsal bilgi ve estetik algılama açısından daha deneyimli olmalarıdır. Bu zaten ilgili alan öğrencilerinden beklenen bir farklılıktır.

Sanat eğitime olan ilgisizliğin nedenlerinden biri de sosyo-kültürel çevredir. Sosyal çevrenin ekonomik, kültürel ve eğitim algılarının dikkate alınmadan yapılan dayatmacı

uygulamalar problem oluşturabilmektedir. Öte yandan, Ailenin eğitim seviyesinin düşüklüğü öğrencinin sanata olan ilgisini azaltmaktadır, ailenin ekonomik seviyesinin yetersizliği masraflı bir ders olan görsel sanatlar dersinin gerektiği gibi işlenmesini engellemektedir, öğrenci velilerinin derse olumsuz yaklaşımı öğrencilerin derse olan ilgisini azaltmakta ve aynı zamanda öğretmenlerin motivasyonunun düşürebilmektedir. Okul yönetiminin sanat eğitimi derslerini önemsememesi öğretmen başarısını olumsuz etkileyebilmektedir. Okullarda kültürel etkinliklerin eksikliği (müze gezileri ve sergi vs.) öğrencilerin kültürel ve sanatsal faaliyetlere olan ilgilerini azaltmaktadır. Ailelerin öğrencileri çoğunlukla sayısal alanlara yönleltmeleri ve ilköğretim öğrencilerinin Anadolu ve Fen Liselerine girebilme çabaları öğrencilerin sanat eğitimi derslerine olan ilgisini azaltabilmektedir (Yazar vd.,2015).

Bu konuda Yeşilyurt'un 2009 eğitim öğretim yılında ilköğretim II. Kademe Görsel Sanatlar Öğretmenleri arasında yapmış olduğu araştırmada Görsel Sanatlar dersine olan ilgisizliğin sebepleri arasında %81 oranında; ilköğretim öğrencilerinin Anadolu ve Fen Liselerine girebilme çabaları, %72 oranında; Ailelerin öğrencileri çoğunlukla sayısal alanlara yönleltmeleri, %64 oranında; Ailenin eğitim seviyesinin düşüklüğü, %64 oranında; Öğrencilerin yaşadıkları çevre ve %40 oranında ; Okul yönetiminin görsel sanatlar dersini önemsemediği sonucuna varmıştır (Yeşilyurt'tan aktaran Yazar vd.,2015).

Ülkemizde ilköğretim okullarındaki fiziki şartların olumsuzluğu, görsel sanatlar dersi atölyelerinin olmayışı, sınıf mevcudunun fazla olması, ders öğretim materyallerinin eksikliği, ders saati süresinin 40 dakika gibi kısa bir süre olması, sanatsal etkinliklerin sergilenebileceği sergi salonlarının bulunmayışı ve alan yazını ile ilgili kaynakların okul kütüphanesinde yetersiz oluşu gibi olumsuzluklar sanat eğitime olan ilgiyi azaltabilmektedir (Yazar vd.,2015).

Üniversite Mezunlarının Resim Eğitime İlişkin Görüşleri İle İlgili Tartışma

Araştırmanın ikinci alt problemi üniversite mezunlarının resim eğitime ilişkin görüşleri nedir? Şeklinde ifade edilmiştir. Bu araştırma ile üniversite mezunlarının resim eğitime ilişkin görüşlerinin ne düzeyde olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Üniversite mezunlarının resim eğitime ilişkin görüşler kısmında veri toplama aracında 31 madde yer almaktadır. Bu 31 maddeye göre üniversite mezunlarının verdikleri cevaplardan ortaya çıkan sonuca

göre araştırmaya katılan üniversite mezunları resim eğitimini diğer deyişle sanat eğitimini önemsemektedirler ve bu konuda yapılması gerekenlere çoğunlukla katılmışlardır. Buna göre üniversite mezunlarının resim eğitime yönelik görüş düzeylerinin olumlu nitelikte olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcılar, sanat eğitiminin önemine inanmakta, eğitim kurumlarında verilen sanat eğitiminin yetersiz olduğunu düşünmektedirler. Sanat eğitimin niteliğinin geliştirilmesi ve yaşam boyu öğrenme kapsamında sanat eğitiminin her düzeyde verilmesi gerektiği görüşündedirler.

Yaşam boyu öğrenme, mevcut sistemi yeniden yapılandırmayı amaçlayan genel bir düzenlemedir ve örgün, yaygın bütün eğitim etkinliklerini kapsar (Güleç, Çelik & Demirhan'dan aktaran Bangir-Alpan & Durdubaşoğlu, 2013). Yaşam boyu öğrenmede amaç, kişisel, sosyal gelişimi sağlamak ve istihdam oluşturmaktır. Bu uğurda bireylerin bilgi, beceri, ve yeterliklerini geliştirmek için öğrenme etkinlikleri yaşam boyu gerçekleştirilmelidir (Borat & Duman'dan aktaran Bangir-Alpan & Durdubaşoğlu, 2013). Böylece bireylerin bilgi toplumuna uyum sağlamalarına ve yaşamlarını daha çok kontrol edebilmelerine, sosyal ve ekonomik yaşamın tüm evrelerine etkin olarak katılmalarına zemin hazırlanmaktadır (Berberoğlu'ndan aktaran Bangir-Alpan & Durdubaşoğlu, 2013).

Üniversite düzeyinde güzel sanatlar eğitimi bölümleri dışında kalan fakültelerde sanat eğitime yeterince yer verilmemektedir. Üniversite mezunlarının ilk-orta ve lise düzeyinde verilen sanat eğitimin yetersiz olduğunu düşünmeleri bu sonuçla tutarlıdır. Ancak yeterli bir sanat eğitimi, bireylerin resme olan ilgilerini artırabilir. Bu sonuçlarla ilgili araştırma sonuçları şöyledir: Demir (2005), çalışmasında 500 ortaöğretim öğrencisine uygulanan galeri eğitimi programıyla, bireylerin resimler hakkında yorum yapma yetilerinin geliştiğini, istenilen hedeflere ulaştıklarının gözlemlemiştir. Böyle programlarla bireylerin resme olan ilgileri de artabilir. Lise öğrencileri ile yapılan resim dersindeki başarı, ilgi ve tutum araştırma sonuçlarında eğitim sistemi, okullardaki atölye, temiz ortam, öğrenci sayısı gibi fiziksel koşullar, öğretmenler, ailelerin sosyo-ekonomik yapıları ve sosyal çevrenin lise öğrencilerinin resim dersine olan başarı, ilgi ve tutumlarında etkili faktörler olarak görülmüştür .

Bu çalışmada da üniversite mezunlarının ilköğretim, ortaöğretim ve üniversitede verilen sanat eğitiminin yeterli olmadığını, branş öğretmenlerinin alanlarında yeterli düzeyde olmadığını belirtmeleri, sanat eğitime verilen önemin ve sanat eğitimin yaşam boyu

devam etmesi gerektiğinin kanıtıdır. Bu sonuçla tutarlı olarak, (Daş, 2008; Güney, 2006). Göktaş (2009), çalışmasında sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin resim- iş eğitimi dersini aldıktan sonra tutumlarında olumlu değişiklikler olduğunu gözlemiştir.

Alakuş (2002), İlköğretim okulları 6. sınıf resim-iş dersi öğretim programındaki grafik tasarımı konularının çok alanlı sanat eğitimi yöntemi (ÇASEY) ile ve bu yönteme uygun düzenlenmiş bir ortamda uygulanması çalışmasında, ÇASEY'nin öğrencinin resim-iş dersindeki başarısını artırma ve resim-iş dersine yönelik tutumlarının gelişmesi konusunda geleneksel sınıf öğretim yaklaşımına göre daha etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Sanat eğitiminin genel eğitim sistemi içerisinde öğrencilerin sınıfı ve sınıf dışında başarılı olmalarında ki önemi Alakuş'un (2002), çalışmasıyla bir kez daha vurgulanmıştır. Üniversite mezunları örgün eğitimde verilen resim eğitimi yeterli bulmamaktadırlar. Sanat eğitiminin öğrenci, öğretmen, program ve ortam koşullarını idealize eden önerileri kapsayan görüşlere katılım oranlarından sanat eğitimi önemsedikleri anlaşılmaktadır. Bu sonuca göre üniversite mezunları sanat eğitiminin gerekliliğine ve önemine inanmaktadırlar. Bu çalışmada çıkan sonuçlara paralel olarak Özer'in (2004), yapmış olduğu araştırmasında da okullarda sanat etkinliklerinin yeterli ve düzeyli olarak halka sunulmadığı, okullarda yeterli içeriğe sahip sanat derslerinin olmadığı, sanat öğretmenlerinin alanlarına hakim olmadıkları gibi benzer sonuçlara ulaşmıştır.

Diğer taraftan yapılan başka bir alanyazında ise yine bu çalışma ve diğer alanyazınlardan çıkan sonuçlarla tutarlı olarak Yazar vd. (2015), Sanat eğitimi sorunu olarak ülkemizde ilk ve orta öğretim kurumlarında sanat eğitime olan ilgisizlik sebepleri çalışmasında, sanat eğitimi derslerinin diğer dersler arasındaki durumu ankete katılanlara sorulmuş ve bu dersin diğer dersler arasında son sırada yer aldığı, ailelerin ekonomik durumlarının yetersizliği ve derse bakış açılarının iyi olmadığı, hizmet içi eğitimde problemlerin olduğu, okullardaki derslik problemleri, ders saatinin azlığı, sanat eğitimi programlarının yetersizliği, branş dışı öğretmenlerin derse girmesi, okul yöneticilerinin dersi önemsememesi, derse karşı "olmasa da olur" mantığının varlığı ve sistemden kaynaklanan sorunlar vb. olduğu belirtilmiştir.

Sanat eğitiminde hem çocuklar hem de yetişkinler hedef kitleyi oluşturur. Bu dönem bireylerin nitelikli eğitim alabilmesi, Türkiye'nin geleceği açısından son derece önemlidir. Çünkü donanımlı, nitelikli bir eğitimle yetiştirilmemiş nesil, geleceğin teminatı olamaz. Bu

yüzden “sanat eğitimi, gerek okul öncesinden üniversite düzeyine kadar uygulanan örgün; gerekse boş zamanları değerlendirme, bir hobi alanı olarak ömür boyu sürebilecek niteliğiyle en önemli eğitim alanlarından biri olmaya devam edecektir” (Özsoy, 2003).

Ömür boyu sürdürülecek nitelik, diğer bir deyişle süreklilik , bu da yaşam boyu öğrenmeyi göstermektedir.

Sanat eğitimi ile bireyde hedeflenen davranışların kazandırılmasının yeri zamanı ve yaşı yoktur. Bu nedenle yaşam boyu öğrenmenin anahtar yeterlikleri ile birebir örtüşmektedir. Ancak yaşam boyu öğrenmenin etkinliği için bireyin ve toplumun eğitime yönelik görüşlerinin ve ihtiyaçlarının belirlenmesi gerekir. Bunun anlamı şudur; olması gereken ile mevcut durum arasındaki farklılıkları bulgulamak için bilgi toplama, toplanan bilgiler ışığında sorunu analiz etme, sorunu etkileyen öğeleri ortaya çıkarma, sorunla ilişkili olarak öncelikleri sıralama ve sorunu gidermek için öneri geliştirmektir (Doğan,1997).

Sonuç olarak ;insanın başta kendisini sonrasında içinde yaşadığı hayatı anlayabilmesi için, kendisini bilimsel, kültürel, teknolojik vb. her alanda yetiştirebilmesi için, özgün olabilmek, eleştirel bakabilmek için sanat eğitimi yaşam boyu devam etmelidir.Sanatsal anlamda yaratıcı bir birey olabilmek için, eleştirel düşüncenin geliştirilmesi için okul öncesi dönemden başlayarak temel, orta, yüksek eğitim ve meslek süreci ile birlikte meslek sonrası da verilmesi gereken bir alan olarak görülmelidir. Bu anlamda sanat eğitimi diğer derslerin bir tamamlayıcısı olarak değil, aksine kendi öznel yapısı gereği verilmesi gereken zorunlu bir alan olarak kabul edilmelidir.

Üniversite Mezunlarının Resim Sanatına İlgileri İle Resim Eğitime Yönelik Görüşlerinin Demografik Değişkenlere Göre (doğdukları ve yaşadıkları yer, yaş, çalışma durumu, aylık gelir, cinsiyet, mezun olunan bölüm ve meslek) Anlamli Farklılık Gösterip Göstermediği İle İlgili Tartışma

Araştırmanın üçüncü alt problemünde üniversite mezunlarının resim sanatına ilgileri ile resim eğitime yönelik görüşlerinin demografik değişkenlere göre anlamlı farklılık göstermekte midir? Şeklinde ifade edilmiştir.Üniversite mezunlarının resim sanatına olan ilgileri ile resim eğitime yönelik görüşlerinin demografik değişkenlere göre, doğum yeri, yaşadığı yer, yaş, çalışma durumu, aylık gelir değişkenlerinde gruplar arasında anlamlı fark görülmemiştir.Diğer değişkenler ile ilgili tartışma aşağıda verilmiştir.

Cinsiyet Değişkeni İle İlgili Tartışma

Bu araştırma ile üniversite mezunlarının resim sanatına ilgileri ve resim eğitime ilişkin görüşlerinin demografik değişkenlere göre cinsiyet değişkeninin anlamlı farklılık gösterip gösterilmediği belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmaya katılan üniversite mezunlarının resim sanatına olan ilgilerini ve resim eğitime yönelik görüşlerini cinsiyet değişkenine göre değerlendirdiğimiz T testi analiz sonuçlarında ,üniversite mezunu kadınların, erkeklere oranla resim sanatına ilgileri ve sanat eğitiminin gerekliliği ve önemine ilişkin görüşleri daha yüksek düzeydedir. 1883'de kurulan Sanayi Nefise (Devlet Güzel sanatlar Akademisi) mektebine önceleri kızlar kabul edilmemiştir. Önceleri erkekler de fazla ilgi göstermemişlerdir, çünkü resim ve heykel sanatçılığı ciddi bir meslek olarak kabul edilmemiştir (Tansuğ ,1986). Tarihteki bu gerçeğe bakıldığında günümüzde kadınların sanata olan ilgisinin artması sevindiricidir.

Diğer taraftan sanat ile ilgili alan yazında, cinsiyete göre değişiklik gösterdiği sonucuna ulaşan araştırmalar da vardır.

Taşkesen (2014), Lise öğrencilerinin kişilik tipleri ile sanata olan ilgileri arasındaki ilişkinin incelenmesi çalışmasında, öğrencilerin sanat ilgisi ve kişilik özellikleri puanlarının tespit edilerek, okul türü ve cinsiyet değişkenlerine göre test edildiğini araştırmıştır. Cinsiyete göre sanat ilgisinde, kız öğrencilerin puanlarının erkek öğrencilerin puanlarından anlamlı olarak yüksek olduğu görülmüştür. “Önceki çalışmaların çoğu demografik değişkenlerle sanat tercihi arasında herhangi bir ilişki rapor etmedi” (Furnham & Walker'den aktaran Taşkesen, 2014). Fakat son çalışmalarda kızların sanattan erkeklerden daha çok zevk aldıklarını (Frumkin, 1963), kızların erkeklerden daha çok modern resimleri tercih ettiklerini ve kızların erkeklerden daha çok soyut resimlerden hoşlandıklarını (Furnham & Walker'den aktaran Taşkesen, 2014). ortaya koymuştur. “Kızların okullarda üniversitelerde sanat çalışmalarından erkeklerden daha çok hoşlanmalarının ve sanat galerilerini daha sık ziyaret etmelerinin sebebi bu olabilir” (Furnham & Walker'den aktaran Taşkesen, 2014). Premuzic, Furnham ve Reimers' den aktaran Taşkesen (2014), araştırmalarında cinsiyetin estetik aktivitelerle anlamlı bir ilişkisinin olmadığı vurgulamışlardır. Ayrıca estetik ilginin sosyal sınıf, yaş ve cinsiyetten daha çok kişilik özellikleri (dikkate değer bir şekilde Açıklık) ile güçlü bir ilişkisinin olduğunu belirtmişlerdir.

Kaptanoğlu (2016) , Sanat eğitimi alan ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin sanat eğitimi kavramına ilişkin oluşturdukları metaforlar” adlı çalışmada, oluşturulan metaforların cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde, Ortaokul’da gelişim, anlatım aracı ve değişim kategorilerinde kadın öğrenciler erkek öğrencilerden, güzel sanatlar lisesi’nde yüzdelerik dağılımlara bakıldığında yaşamın, çeşitliliğin, süreklilik ve sonsuzluğun, rahatlamanın ve eğlencenin ifadesi olarak sanat eğitimi kategorilerinde kadın öğrenciler erkek öğrencilerden , Anadolu Lisesi’nde yüzdelerik dağılımlara bakıldığında eğlence, yaşam, bağımlılık, ihtiyaç, değişim, rahatlama, çeşitlilik ve duyguların yansıması kategorisinde kadın öğrenciler erkek öğrencilerden, Üniversite’de eğlencenin, yaşamın, bağımlılığın, çeşitliliğin, süreklilik ve sonsuzluğun ve rahatlamanın ifadesi kategorilerinde kadın öğrenciler erkek öğrencilerden, fazla metafor oluşturmuşlardır. Saban’dan aktaran Kaptanoğlu (2016), metaforu, olayların oluşumu ve işleyişi hakkında algılarımızı yapılandıran, yönlendiren ve kontrol eden en güçlü zihinsel araçlardan biri olarak tanımlamıştır.

Görüldüğü üzere bu ve buna benzer sanat ile ilgili yapılan araştırmalarda cinsiyet değişkeni olarak bakıldığında kadınların sanata olan ilgisi erkeklere göre daha fazladır.

Mezun Olunan Bölüm Değişkeni İle İlgili Tartışma

Bu araştırma ile üniversite mezunlarının resim sanatına ilgileri ve resim eğitimine ilişkin görüşlerinin mezun olunan bölüm değişkeninin anlamlı farklılık gösterip gösterilmediği belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmaya katılan üniversite mezunlarının resim sanatına olan ilgilerini ve resim eğitimine yönelik görüşlerini mezun olduğu bölüm değişkenine göre değerlendirdiğimiz tek yönlü Anova testi analiz sonuçları üniversite mezunlarından “öğretmenlik” mezunu olanların diğer bölümlerden mezun olanlara göre resim sanatına ilgileri anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Toplumda öğretmenlerin sahip olmaları gereken alan bilgisi ve meslekle ilgili bilgi ve becerileri yanında geniş bir dünya görüşüne ve genel kültüre sahip olmaları beklenmektedir. Bu nedenle öğretmen adaylarına eğitimleri sırasında insan bilimleri, sosyal bilimler, kültür bilimleri olarak nitelendirilen felsefe, sosyoloji, güzel sanatlar gibi alanlarda seminerlere katılmaları, sertifika almaları, lisansüstü programlara devam etmeleri vb. etkinliklere katılmaları önerilmektedir (Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005).

Kahraman (2007), Sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersi programının uygulanmasında karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri ve çözüm önerileri çalışmasının sonucunda görsel sanatlar dersine ilişkin olarak öğretmenler; bu dersin çocukların kendilerini ifade etmelerini sağladıklarını, yaratıcılıklarını ve hayal güçlerini geliştirdiklerini, bu ders sayesinde sınıf içi ve dışını güzelleştirdiklerini ifade etmişlerdir. Aynı çalışmada farklı sonuç olarak: Görsel sanatlar dersinde ortaya çıkan problemlere yönelik olarak öğretmenlerin tamamına yakını; dersin önemsenmediğini, öğretmenlerin bazı çalışmalarda yetersiz kaldığını, ailelerin maddi durumlarının ve ders saatlerinin yeterli olmadığını ifade etmişlerdir. Görsel sanatlar dersinde ortaya çıkan problemlerin çözümüne ilişkin olarak öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu, görsel sanatlar dersine alan öğretmenlerinin girmesi gerektiği, ders saatinin fazla olmasının gerektiğini ve öğretmenlerin hizmet içi eğitim almaları gerekliliğini ifade etmişlerdir.

Meslek Değişkeni İle İlgili Tartışma

Bu araştırma ile üniversite mezunlarının resim sanatına ilgileri ve resim eğitimine ilişkin görüşlerinin meslek değişkeninin anlamlı farklılık gösterip gösterilmediği belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmaya katılan üniversite mezunlarının resim sanatına olan ilgilerini ve resim eğitimine yönelik görüşlerini meslek değişkenine göre değerlendirdiğimiz tek yönlü Anova testi analiz sonuçlarına göre unvanlı memur olarak çalışan meslek sahipleri, memur-işçi olarak çalışan meslek sahiplerine göre resim sanatı ile daha fazla ilgilidirler. Bu durumun unvanlı memurların sosyo-ekonomik çevreleri ve koşulları ile ilişkili olduğu düşünülebilir.

Eğitim ortam olarak üç çevrede ele alınabilir. Bunlar; aile çevresi, yaşanılan çevre ve okul çevresidir (Başaran, 1978). Eğitimin düzeyi bu üç çevreyi yakından ilgilendirmektedir çünkü, eğitim önce ailede başlar, çevreye açılır ve okullarda planlı-programlı eğitim-öğretim gerçekleştirilir. Çocukların başarısı eğitim sistemindeki programlara bağlı olduğu gibi aile ve çevre şartlarına da bağlıdır. Özellikle sanat eğitiminin düzeyini aile, çevre ve okul etkilemektedir. Araştırmaya katılan üniversite mezunlarının resim eğitimine yönelik görüşlerin de ise meslek değişkenine göre değerlendirildiğinde meslek grupları arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.

Üniversite Mezunlarının Resim Sanatına İlgileri İle Resim Eğitime İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması İle İlgili Tartışma

Araştırmanın dördüncü alt probleminde üniversite mezunlarının resim sanatına ilgileri ile resim eğitime yönelik görüşleri arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan korelasyon analizlerinde Pearson korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Üniversite mezunlarının resim sanatına orta ve düşük düzeyde olan ilgileri ile resim eğitiminin önemi ve gerekliliğine ilişkin olumlu görüşleri arasında yüksek düzeyde korelasyon vardır. Bu ilişki anlamlıdır. Sanat, sadece biçimden ibaret değildir, aynı zamanda düşüncenin biçimlenmesiyle ilişkilidir (Freedman, 2003). Bu da ancak etkili bir sanat eğitimi ile gerçekleşebilir. Üniversite mezunları resim sanatına olan ilgilerinin düşük ve orta düzeyde olduğunu farkındadırlar, aynı zamanda sanat eğitiminin önemli ve gerekli olduğunu düşünmektedirler. Üniversite mezunlarının resim sanatına ilgilerinin orta ve az düzeyde olduğu ve ilk-orta-lisede sanat eğitiminin yetersiz olduğu yönündeki görüşleri anımsanacak olursa, her iki görüş arasında tutarlı bir neden sonuç ilişkisi olduğu anlaşılmaktadır.

Sonuçlar

Bu araştırma üniversite mezunlarının resim sanatına ilgileri ile resim eğitime ilişkin görüşleri belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda 4 alt problem belirlenmiştir. Bu problemler doğrultusunda toplanan verilerin analizi ile ulaşılan sonuçlar şöyledir:

1. Üniversite mezunlarının resim sanatına ilgilerine yönelik görüşleri, alt problemi ile ilgili:

Araştırmaya katılan üniversite mezunlarının resim sanatına ilgilerine yönelik görüşlerine ilişkin ortalama ve standart sapma değerlerinde elde edilen sonuca göre, üniversite mezunlarının resim sanatına olan ilgilerinin *orta* ve *düşük* düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2. Üniversite mezunlarının resim eğitime ilişkin görüşleri , alt problemi ile ilgili :

Araştırmaya katılan üniversite mezunlarının resim sanatına ilgilerine yönelik görüşlerine ilişkin ortalama ve standart sapma değerlerinde elde edilen sonuca göre, üniversite mezunlarının resim eğitime yönelik görüş düzeylerinin *olumlu* nitelikte olduğu

anlaşılmaktadır. Diğer bir ifade ile resim eğitimi hakkında olumlu görüşler bildirmeleri resim eğitimini yeteri kadar önemsediklerini vurgulamıştır. Ayrıca sanat eğitimin niteliğinin geliştirilmesi ve yaşam boyu öğrenme kapsamında sanat eğitiminin her düzeyde verilmesi gerektiği görüşündedirler.

3. Üniversite mezunlarının resim sanatına ilgileri ile resim eğitime yönelik görüşleri demografik değişkenlere göre (doğdukları ve yaşadıkları yer, yaş, çalışma durumu, aylık gelir, cinsiyet, mezun olunan bölüm ve meslek) anlamlı farklılık göstermekte midir?, alt problemi ile ilgili :

Üniversite mezunlarının resim sanatına olan ilgileri ile resim eğitime yönelik görüşlerinin demografik değişkenlere göre fark gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan T testi ve tek yönlü Anova testi sonuçlarına göre, doğum yeri, yaşadığı yer, yaş, çalışma durumu, aylık gelir değişkenlerinde gruplar arasında anlamlı fark görülmemiştir. Cinsiyet, mezun olunan bölüm ve meslek değişkenlerinde gruplar arasında anlamlı farklar görülmüş olup bu farklılıklar aşağıda verilmiştir.

Cinsiyet Değişkenine Göre Yapılan Değerlendirme Sonuçları

Araştırmaya katılan üniversite mezunlarının resim sanatına olan ilgilerini ve resim eğitime yönelik görüşlerini cinsiyet değişkenine göre değerlendirdiğimiz T testi analiz sonuçlarına göre: resim sanatına ilgi boyutunda kadınların düzeylerinin erkeklere göre anlamlı bir şekilde daha *yüksek* görülmüştür.

Resim eğitime yönelik görüşler boyutunda da yine kadınların düzeylerinin erkeklere göre anlamlı bir şekilde daha *yüksek* görülmüştür.

Mezun Olunan Bölüm Değişkenine Göre Yapılan Değerlendirme Sonuçları

Araştırmaya katılan üniversite mezunlarının resim sanatına olan ilgilerini ve resim eğitime yönelik görüşlerini mezun olduğu bölüm değişkenine göre değerlendirdiğimiz tek yönlü Anova testi analiz sonuçlarına göre : resim sanatına ilgi boyutunda öğretmenlik mezunu olan katılımcıların düzeylerinin mühendislik mezunu olan katılımcılara göre anlamlı bir şekilde daha *yüksek* görülmüştür .

Resim eğitime yönelik görüşler boyutunda da öğretmenlik mezunu olanların katılım düzeylerinin hukuk mezunu olan katılımcılara göre anlamlı bir şekilde daha *yüksek* olduğu gözlenmiştir.

Meslek Değişkenine Göre Yapılan Değerlendirme Sonuçları

Araştırmaya katılan üniversite mezunlarının resim sanatına olan ilgilerini ve resim eğitime yönelik görüşlerini meslek değişkenine göre değerlendirdiğimiz tek yönlü Anova testi analiz sonuçlarına göre : resim sanatına ilgi boyutunda unvanlı memur olarak çalışanların düzeylerinin memur-işçi olarak çalışan katılımcılara göre anlamlı bir şekilde daha *yüksek* olduğu görülmüştür.

Resim eğitime yönelik görüşler boyutunda ise meslek grupları arasında anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir.

4.Üniversite mezunlarının resim sanatına ilgileri ile resim eğitime ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır? İle ilgili değerlendirme sonuçları

Üniversite mezunlarının resim sanatına ilgileri ile resim eğitime yönelik görüşleri arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan korelasyon analizlerinde elde edilen sonuca göre: üniversite mezunlarının resim sanatına ilgileri ile resim eğitime yönelik görüşleri arasında *pozitif yönde yüksek düzeyde bir ilişki* bulunduğu görülmektedir. Diğer bir ifade ile üniversite mezunlarının resim sanatına olan ilgilerinin orta ve düşük düzeyde olması ile onların resim eğitiminin önemi ve gerekliliğine ilişkin görüşleri arasında olumlu yönde ilişki bulunmaktadır sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma kapsamında üniversite mezunlarının resim sanatına ilgileri ile resim eğitime yönelik görüşleri arasındaki sebep-sonuç ilişkisini belirlemek için basit doğrusal regresyon analizinde elde edilen sonuca göre : üniversite mezunlarının resim sanatına olan ilgileri onların resim eğitime yönelik görüşlerini %45,2 oranında açıklayabilmektedir.

Öneriler

Bu bölümde, araştırma bulgularından ve alan yazından elde edilen sonuçlara göre öneriler sunulmuştur.

- ✓ Üniversite mezunlarının resim sanatına ilgilerinin artması için çalışma ortamlarında resim sanatına ilgiyi besleyecek etkinlikler hazırlanabilir.
- ✓ Tüm düzeylerde resim eğitimi programları nicel ve nitel özellikler yönünden yeniden gözden geçirilebilir.

- ✓ «Yaşam boyu öğrenme» kapsamında resim eğitimi ve sanat etkinliklerine ilişkin programlar geliştirilebilir.
- ✓ Kurumlar arası işbirliği ile yetişkin, genç ve çocukların müze, sergi gezme vb. etkinlikleri desteklenebilir.
- ✓ Okullardaki sanat derslerinin içeriğini çok yönlü olarak genişletilerek uygulamaya ayrılan zaman kadar sanat tarihine ve sanat eleştirisine de zaman ayrılmalıdır. Öğrenciler derste, sanat tarihine yönelik yerli ve yabancı sanatçıların, en azından başyapıtlarını tanımalı ve bu yapıtlar hakkındaki fikirlerini bir tartışma ortamı içersinde derste arkadaşlarıyla paylaşabilmelidirler.
- ✓ Sanat ile ilgilenen bir birey yetişmesi için, aileler okul dışında çocuklarını boş vakitlerini en iyi şekilde geçirmeleri için yönlendirmelidirler. Boş vakitlerinde televizyon izlemek, gezmek, bilgisayar oyunu oynamak yerine kitap okumaya, spor yapmaya ya da herhangi bir sanat dalı ile uğraşmaya teşvik etmelidirler.
- ✓ Öğrenciler sadece okulda değil okul dışındaki boş vakitlerinde de sanatla ilgili hoşlandıkları bir alanı değerlendirerek kendi içlerinden gelerek, not alma endişesi olmadan sanatla ilgilenme ihtiyacı hisseden bireyler olmaya teşvik edilmelidir.
- ✓ Devlet okullarda görev yapan görsel sanatlar ve müzik öğretmenlerine daha donanımlı olabilmeleri ve daha iyi hizmet verebilmeleri için, hizmet içi eğitim faaliyetleri düzenlenmelidir.
- ✓ Sadece öğrencileri değil, tüm toplumu, çevredeki halkı da içine alan bir sanat eğitimi geliştirilmelidir.

KAYNAKLAR

- Akdaş, S. (2011). *Cumhuriyet dönemi Türk resim sanatında çallı kuşağının yeri ve önemi*. (Yüksek lisans tezi). <http://acikerisim.selcuk.edu.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Altinkurt, L. (2005). Türkiye’de sanat eğitiminin gelişimi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (12). <http://dergipark.gov.tr/dpusbe/issue/4754/65308> sayfasından erişilmiştir.
- Alakuş, A. O. (2004). Resim-iş derslerinde öğrenci çalışmalarını değerlendirme yaklaşımı. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, Malatya. <https://pegem.net/dosyalar/dokuman/308.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Alakuş, A.O., & Mercin, L. (2007). Birey ve toplum için sanat eğitiminin gerekliliği. *D. Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, 14-20. http://zgefdergi.com/Makaleler/1995489730_09_02_Mercin-Alakus.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Alakuş, A. O. (2002). *İlköğretim okulları 6. Sınıf resim-iş dersi öğretim programındaki grafik tasarımı konularının çok alanlı sanat eğitimi yöntemiyle ve bu yönteme uygun düzenlenmiş ortamda uygulanması*. (Doktora Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Arslan, G. (2001). *Halk eğitim merkezlerinde sanat eğitimi ve bir program önerisi*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Aslanapa, O. (1993). *Türk sanatı I*. İstanbul : Kervan
- Aypek - Arslan A., & Tokbaş - Eyiöl, P. (2006). Görsel sanatlar eğitiminde standartlar ve uygulama, *Ulusal Sınıf Öğretmenleri Sempozyumu’nda sunulmuş bildiri*. Gazi Üniversitesi, Ankara.

- Bangir-Alpan,G., & Durdubaşoğlu, G. (2013). Toplumsal dayanışma merkezlerindeki (TODAM) resim eğitime yönelik katılımcı görüşleri. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 3(5).55-68.
- Baytaş, K. (1991). *Kültür ve sanatın toplumsal kalkınmada ki rolü*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi .
- Boydış, N. (2004). *Sanat eleştirisine giriş*. Ankara :Gündüz
- Buyurgan, S., & Buyurgan, U. (2012). *Sanat eğitimi ve öğretimi*. Ankara :Pegem Akademi
- Cam, F. (2015). *Ortaöğretim öğrencilerinin sanat eğitimi ve sanatın gerekliliği hakkındaki görüşlerini değerlendirmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Cengiz, Ü. K. (2015). *Üniversite toplum derneğinin sanat eğitime katkıları (herkes için sanat projesi örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Çakır - İlhan, A. (1994). Üniversitelerde sanat eğitiminin gerekliliği. [https:// earsiv. anadolu. edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11421/1065/103415. pdf?sequence=1](https://earsiv.anadolu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11421/1065/103415.pdf?sequence=1) adresinden alınmıştır.
- Çelikten, M., Şanal, M., & Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(19), 207-237.
- Çetinkaya, H. (2012). *Resim nedir*. <http://www.hikmetcetinkaya.com/resim-nedir/> sayfasından erişilmiştir.
- Demir, A. (1996). Üniversitedeki seçmeli ders uygulamasının öğrenciler ve öğretim üyelerince değerlendirilmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(7).24-31.
- Demir, A., & Ok, A. (1996). Orta doğu teknik üniversitesindeki öğretim üye ve öğrencilerinin seçmeli dersler hakkındaki görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(12).121-124.
- Demir, C. (1990). *Sanat eğitimi Yükseköğretimlerde Sorunlar ve Çözüm Yolları*. Ankara :Cem. 259-279.

- Demirci Katıranıcı, M. (2017). Sanat eğitiminin gerekliliğine ilişkin pedagojik formasyon öğrencilerinin görüşler. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25 (4), 1635-1650. <http://dergipark.gov.tr/kefdergi/issue/30766/332534> sayfasından erişilmiştir.
- Demirel, Ö. (2012). *Öğretim ilke ve yöntemleri* . Ankara: Pegem
- Deniz, T. (2016). *Sanat tarihi -1*. Ankara: Açık Öğretim Okulları Ders Notu.
- Doğan, H. (1997). *Eğitimde program ve öğretim tasarımı*. Ankara: Önder.
- Dölen. E. (1985). Mühendislik eğitimi Tanzimat'tan Cumhuriyet'e. *Türkiye Ansiklopedisi*. (513-515).
- Dülgeroğlu, S. (2011). *Eğitim fakültesinde görev yapan öğretim elemanlarının görsel sanatlara yönelik görüşleri: (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Ekici, K. (2011). *Yükseköğretim kurumlarının sanat eğitimi dersleri olmayan programlarında sanat eğitiminin gerekliliği*.(Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Elmas, H. (2007). 21. yüzyılda Türkiye'de güzel sanatlar eğitimi ve güzel sanatlar eğitiminde yaşanan sorunlar. *Sanat Dergisi*, (11), 177-179. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/28923> sayfasından erişilmiştir.
- Erol, R. (1980). " *Çağdaş Türk resim sanatı tarihi*". İstanbul: Tıglat Sanat Galerisi.Cilt.I.
- Ertemin, B. (1997). *İlköğretim okulları resim-iş öğretim programının değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Erinç, M.S.(1985). Yaşamı güdüleyici bir etken estetik kaygı. *Sanat Yazıları* 1, 45-50.
- Freedman, K. (2003) The importance of student artistic production to teaching visual culture. *Art Education*, 56 (2), 38-43.
- Gençaydın, Z. (2002). *Sanat eğitimcisi yetiştirmede G.E.F. resim-iş bölümünün yeri ve bugünkü durumu*. 1. Sanat Eğitimi Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Gazi Üniversitesi, Ankara, s.25-30.
- Gençaydın, Z. (1995). Beğeni ve kültür yozlaşması üstüne *Sanat Yazıları* 1 (4), 57-65.

- Gençaydın, Z. (1990).Sanat eğitiminin düşünsel temelleri.*Ortaöğretim Kurumlarında Resim İş Öğretimi ve Sorunları ,Türk Eğitim Derneği VIII .Öğretim Toplantısı, Türk Eğitim Derneği Yayınları.*(ss.43-55).
- Genç, H. (2002). *Resim-iş öğretmenlerinin uygulamada karşılaştıkları problemler ve çözüm önerileri.* (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Gökay, M., & Demir, A. (2006). Farklı eğitim seviyelerinde estetik beğeni. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (16), 329-342. <http://dergisosyalbil.selcuk.edu.tr/susbed/article/view/531> sayfasından erişilmiştir.
- Gökay, M. (1998). *Birleştirilmiş sanat eğitimi yöntemine göre ilköğretim II. basamağında sanat eleştirisinin uygulanması ve sonuçları.* (Doktora Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Göktaş, Y. (2009). Sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin resim-iş eğitimi dersi sonrası resme ilişkin tutumlarını incelenmesi. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (23), 93-106.
- Güney, E. (2006). *Ortaöğretim öğrencilerinin resim dersi başarı düzeyi ve ilgilerinin incelenmesi.* (Yüksek Lisan Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- İlkyaz, A. (2004). Popüler kültür, kitsch ve sanat eğitiminin etkileri, *G.Ü.G.E.F. 2. Sanat Eğitimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Ankara: Gündüz Eğitim.
- İTUSEM (2019). Resim Eğitimi Programı. İstanbul Teknik Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi. <http://www.itusem.itu.edu.tr/egitimler-ve-programlar/guzel-sanatlar-programlari/resim-egitimi> sayfasından erişilmiştir.
- İz-Bölükoğlu, H. (2002). Bilgi çağında eğitim fakültelerinde resim iş eğitiminin genel bir değerlendirmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(3).
- Kahraman, D. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersi programının uygulanmasında karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri ve çözüm önerileri.* (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

- Kaptanoğlu, S. (2016). *Sanat eğitimi alan ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin sanat eğitimi kavramına ilişkin metaforları*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi. Kavramlar, ilkeler, teknikler*. Ankara: Nobel.
- Karayağmurlar, B. (1990). *Sanatta yaratıcılık ve eğitim*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Kırıçoğlu, O. T. (1991). *Sanatta eğitim (Görmek, anlamak, yaratmak)*. Ankara: Eğitim.
- Limon, B.(2008). *Çağdaş Türk resminde örgütlü sanat hareketlerinin Türk toplumunda sanat alt kültürünün oluşmasına etkisi*.(Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Mamur, N. (2012). Kitsch (Kıç) olgusunun sanat eğitiminde estetik beğeniler açısından sorgulanması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (3).70-79. <https://dergipark.org.tr/mersinefd/issue/17381/181489> sayfasından erişilmiştir.
- MEB (2018a). *Görsel sanatlar dersi öğretim programı (1-8. Sınıflar)*. <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=358> sayfasından erişilmiştir.
- MEB (2018b). *Görsel sanatlar dersi öğretim programı (9-12. Sınıflar)*. <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=339> adresinden erişilmiştir.
- MEB (2006). *İlköğretim genel müdürlüğü görsel sanatlar dersi öğretim programı*. Ankara: MEB.
- Okur, H. E. (2017). *Eğitim kurumları dışındaki sanat oluşumlarının toplumun sanat eğitimine etkileri*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Özer, A. (2004). *Yükseköğrenim görmüş meslek insanların öğrenimleri süresince aldıkları sanat eğitiminin kapsamı ve ortaya çıkan bulgular ışığında'insan yetiştirme'de sanat eğitiminin önemi üzerine bir araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Özsoy, V. (2016). *Görsel sanatlar eğitimi makaleler*. Ankara: Pegem.

- Özsoy, V.(2003). *Görsel sanatlar eğitimi*. Ankara: Gündüz Eğitim.
- San, İ. (2003). *Sanat eğitimi kuramları*. (2.b.). Ankara: Ütopya.
- San, İ. (1983). Kültür aktarımı sorunu içinde sanat eğitimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 16(7). 137-145.
- San, İ. (1984). Çağdaş sanat eğitimi. *Öğretmen Dünyası Dergisi*. 41, 6-9.
- San, İ. (1998). Sanatla eğitim üzerine yeni düşünceler. *Milli Eğitim Dergisi*. 139, 21-23.
- San, İ. (2004). *Sanat ve eğitim*. (3.b.). Ankara: Ütopya.
- Sebik,C.(2012). *Sanat eğitiminde bir estetik problem olarak kitsch ve sanat ayırımı*.(Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Selvi, E. (2008). *Kitsch olgusunun lise öğrencilerinin estetik algı ve beğenilere etkisi*. (Yükseklisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Sherman, A. (2006). Toward a creative culture lifelong learning through the arts. *Aging the Art*. Spring, 42-46.
- Silvia, P. J. (2005). Cognitive appraisals and interest in visual art: Exploring an appraisal theory of aesthetic emotions. *Empirical Studies of the Arts*, 23(2), 119-133.
- Şerbetçi, F. (2008). *D grubu sanatçılarının Türk resim sanatının gelişim sürecine kazandırdığı farklı bakış açıları*. (Yüksek lisans tezi). <http://dspace.trakya.edu.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Şırlakoğlu, A. (2004). *Kültürel yaşam ve sanata etkileri bakımından sanat eğitimi programlarının önemi*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Tansuğ, S. (2017). *Resim sanatının tarihi*. <http://www.istanbulsanatevi.com/makaleler-roportajlar/dusunce-felsefe/ilkel-resim-nedir/.html> sayfasından erişilmiştir.
- Tansuğ, S.(1986). *Çağdaş Türk sanatı*. İstanbul :Remzi.
- Taşkesen, S., & Bangir-Alpan,G. (2018). A study on the relationship between the big five personality traits of high school student and their interests in art. *Journal of Strategic Research in Social Science*, 4 (1), 57-78.

- Telli, H. (1980). Yaratıcılığın geliştirilmesinde sanat eğitiminin önemi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 5 (27), 29-32. <http://eb.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/5494/1655> sayfasından erişilmiştir.
- Timuçin, A. (2000). *Estetik*. İstanbul: Bulut.
- Turani, A. (2007). *Dünya sanat tarihi*. İstanbul: Remzi.
- Tuna, S. (2004). Sanat eğitiminin gerekliliği ve güncelliği. *Çağdaş Eğitim*, 306, 29-40.
- Türe, N. (2007). *Eğitimde ve öğretimde bir araç olarak görsel sanatlar eğitiminin öğrencilere sağladığı katkılar*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Uçan, A. (1995). Türkiye’de güzel sanatlar fakültelerinin yeniden yapılanması ve eğitim programlarının yeniden düzenlenmesi. *Anadolu Sanat*, 4, 121-142.
- Ünalın-Aksoy, S. (1999). *İlköğretim okullarında resim-iş dersi öğretmenlerinin karşılaştıkları problemler*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Ünlü-Kıraç, H. (1999). *İlköğretim okullarında sınıf öğretmenlerinin resim-iş dersi programını uygulamada karşılaştıkları sorunlar üzerine bir çalışma*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Üstünipek, M. (2003). *Türk resim sanatı tarihi*. http://lebriz.com/pages/doc_View.aspx?docID=143&pageID=21&lang=TR&bhpc=1 sayfasından erişilmiştir.
- Yazar, T., Aslan, T., & Şener, S. (2015). Sanat eğitimi sorunu olarak ülkemizde ilk ve orta öğretim kurumlarında sanat eğitimine olan ilgisizlik sebepleri. *On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 593-605. <http://dergipark.org.tr/omuefd/issue/20279/214945> sayfasından erişilmiştir.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yurttaş, D. (2017). *Avrupada sanat eğitimi*. <https://iyikolej.wordpress.com/2017/02/22/avrupada-sanat-egitimi/> sayfasından erişilmiştir.

Wang, W., & Ishizaki, K. (2002). Aesthetic development in cross-cultural contexts: A study of art appreciation in Japan, Taiwan, and the United States. *Studies in Art Education*, 43(4), 373-392.

EKLER

EK 1. Anket Formu ve Kodlama Yönergesi

Değerli katılımcı,

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde “Üniversite mezunlarının resim sanatına ilgileri ve resim eğitimine yönelik görüşleri” konulu Yüksek Lisans Tezi hazırlamaktayım. Aşağıda listelenen etkinliklere yönelik, her bir maddenin karşısına Tamamen Katılıyorum (5), Katılıyorum (4), Kararsızım (3), Katılmıyorum (2), Hiç Katılmıyorum (1) seçeneklerinden birini X ile işaretleyerek belirtiniz. Vereceğiniz yanıtlar kesinlikle gizli tutulacaktır. İçtenlikli görüşleriniz ve önerileriniz araştırma bulgularının sağlıklı olması açısından son derece önem taşımaktadır. Formu doldurarak araştırma yapacağınız katkı için teşekkürlerimi sunarım.

Vildan GEDİK
Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Uygulamalı Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Resim Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans
Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Doğduğunuz yer: ( ) Köy ( ) Kasaba ( ) İlçe ( ) Şehir ( ) Büyükşehir
2. Yaşadığınız yer : ( ) Köy ( ) Kasaba ( ) İlçe ( ) Şehir
3. Yaşınız : ( ) 20-30 arası ( ) 31-40 arası ( ) 41-50 arası ( ) 51 üzeri
4. Cinsiyetiniz : ( ) Kadın ( ) Erkek
5. Mezun olduğunuz bölüm/alan ‘Belirtiniz’ .....
6. Çalışıyor musunuz? ( ) Evet ( ) Hayır
7. Çalışıyorsanız mesleğiniz nedir? ‘Belirtiniz’ .....
8. Aylık geliriniz: ( ) 1000 TL’den az ( ) 1001-2000 TL arası ( ) 2001-3000 TL arası
( ) 3001-4000 TL arası ( ) 4001 TL 5000 TL arası ( ) 5001 TL üzeri

		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
	Resim sanatına ilgiye yönelik görüşler					
1.	Resim sergilerini takip ederim.	5	4	3	2	1
2.	Orijinal olsun olmasın sevdiğim değerli tabloları duvarıma asmak isterim. (yağlıboya, suluboya resim vb)	5	4	3	2	1
3.	Resimlerin sergilendiği belli başlı sergi salonlarını, galerileri	5	4	3	2	1

	bilirim.					
4.	Fırsatım olsa resim yapmak isterim.	5	4	3	2	1
5.	Zaman zaman amatörce resim, (karakalem, pastel, suluboya vb) yaparım.	5	4	3	2	1
6.	İlgimi çeken resmi (tabloyu) uzun süre incelemeyi severim.	5	4	3	2	1
7.	Resim sanatı, ressamlar hakkında konuşulanlar ilgimi çeker.	5	4	3	2	1
8.	Eserlerini beğendiğim birkaç Türk ressam adı sayabilirim.	5	4	3	2	1
9.	Eserlerini beğendiğim birkaç yabancı ressam adı sayabilirim.	5	4	3	2	1
10.	Resim sanatı ile ilgili kitap, makale, gazete haberi vb okurum.	5	4	3	2	1
11.	Hoşlandığım resim hakkında bilgi sahibi olmak isterim.	5	4	3	2	1
12.	İnternette resamlara ve resimlerine ilişkin sayfaları incelerim.	5	4	3	2	1
13.	Resim sanatından anlayan arkadaşlar edinmek isterim.	5	4	3	2	1
14.	Resim yeteneği olanlara hayranlık duyarım.	5	4	3	2	1
15.	İkinci üniversiteyi okumak isteseydim resim sanat dalında okumak isterdim.	5	4	3	2	1
16.	Hayalimde bulunan meslekler arasında ressamlık ilk beş sıranın içerisinde yer alır.	5	4	3	2	1
17.	Bana resim sanatı içeren baskılı ürün, obje, tablo vb hediye verildiğinde mutlu olurum.	5	4	3	2	1
18.	Resim yapmak hayal gücünü artırır.	5	4	3	2	1
19.	Resim bir önemli yatırım aracıdır.	5	4	3	2	1
20.	Her şehirde bir sanat sokağı olmasını isterim.	5	4	3	2	1
21.	Sokaklarda resim yapanları görmek beni mutlu eder.	5	4	3	2	1
22.	Resim sanatı ile ilgilenmenin anlamlı yaşamının bir parçası olarak görüyorum.	5	4	3	2	1
23.	Çevremde resim sanatı baskılı, kırlent, fular, masa örtüsü, tabak vb objeler vb. görmekten hoşlanırım.	5	4	3	2	1
24.	Televizyondan ve internette (video) resim sanatı ile ilgili programları izlemeye çalışırım.	5	4	3	2	1
25.	Gezici sergilerin olmasını isterim.	5	4	3	2	1
26.	Resim müzelerini gezmekten hoşlanırım.	5	4	3	2	1
27.	Gelir seviyem yüksek olsaydı orijinal resimler satın almak isterdim.	5	4	3	2	1
28.	Bir ressamın atölyesini ziyaret etmek ve gezmek isterim.	5	4	3	2	1
29.	Ressam (sanatçı) yaşam öyküleri ilgimi çeker.	5	4	3	2	1
30.	Profesyonel olarak resim dersi almak isterim.	5	4	3	2	1
31.	Resimlerin ne anlatmak istediği ile ilgili tahmin yürütmeyi severim.	5	4	3	2	1

Resim eğitime yönelik görüşler

32.	Okulöncesindeki resim çalışmalarının yeterli olduğunu düşünüyorum.	5	4	3	2	1
33.	İlkokulda verilen resim eğitiminin yeterli olduğunu düşünüyorum.	5	4	3	2	1
34.	Ortaokulda verilen resim eğitiminin yeterli olduğunu düşünüyorum.	5	4	3	2	1
35.	Lisede verilen resim eğitiminin yeterli olduğunu düşünüyorum.	5	4	3	2	1
36.	Üniversitelerde tüm bölümlerde “resim” seçmeli ders olarak yer almalıdır.	5	4	3	2	1
37.	İlkokulda resim derslerini branş öğretmenleri yürütmelidir.	5	4	3	2	1
38.	Her öğrencinin yaptığı resim okulda sergilenmelidir.	5	4	3	2	1
39.	Resme yeteneği ve ilgisi olan öğrencilere okul yönetimince daha çok çalışma olanağı verilmelidir.	5	4	3	2	1
40.	Her okulda donanımlı resim atölyesi bulunmalıdır.	5	4	3	2	1

41.	Resme yeteneği ve ilgisi olan öğrencilerin geleceği konusunda aileleri ile işbirliği yapılmalıdır.	5	4	3	2	1
42.	Her öğrenci isteyerek ve severek resim yapacağı bir ortama sahip olmalıdır.	5	4	3	2	1
43.	Resim derslerinde öğrenciler özgür olmalıdır.	5	4	3	2	1
44.	Resim derslerinde öğrencilerin yaratıcılık potansiyelleri ortaya çıkarılmalıdır.	5	4	3	2	1
45.	İnsanların kendilerini ifade etmelerinde resim önemli yer tutar.	5	4	3	2	1
46.	Her yaş grubu için resim atölyesi etkinlikleri düzenlenmesini isterim.	5	4	3	2	1
47.	Zihinsel ve duygusal olarak gelişebilmek için resim eğitimi gereklidir.	5	4	3	2	1
48.	Resim eğitimi estetik beğenin gelişmesi için önemlidir.	5	4	3	2	1
49.	Resim dersi okullarda ders saatleri dışında da etkinlik olarak verilmelidir.	5	4	3	2	1
50.	Resim yarışmaları düzenlemek resim eğitime ilgiyi artırır.	5	4	3	2	1
51.	Okullarda öğrenciler resim yarışmalarına teşvik edilmelidir.	5	4	3	2	1
52.	Okullarda resim dersi bir saatten en az iki saate çıkarılmalıdır.	5	4	3	2	1
53.	Resim öğretmenlerinin gerekli donanıma sahip olduklarını düşünüyorum.	5	4	3	2	1
54.	İş yerlerinde performansı artırıcı faaliyet olarak resim sanatı ile ilgili etkinlikler düzenlenebilir.	5	4	3	2	1
55.	Görsel sanat eğitimi yetersiz insanlara resim sanatının bir anlam ifade etmediğini düşünüyorum.	5	4	3	2	1
56.	Okullarda ressamların biyografilerinin ve resim sanatı tarihinin seçmeli ders olarak okutulmasını isterim.	5	4	3	2	1

Lütfen buraya konuyla ilgili diğer görüşlerinizi ve varsa önerilerinizi yazınız.

.....

.....

Değerli Vaktinizi Ayırıp Anketi Cevapladığınız İçin Teşekkür Ederim.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, Adı	GEDİK, Vildan
Uyruğu	Türkiye Cumhuriyeti
Doğum tarihi ve yeri	1989, Ankara
Medeni hali	Bekar
E - posta	vldnnn@gmail.com

Eğitim Derecesi	Okul/Program	Mezuniyet yılı
Lise	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	2007
Üniversite	Gazi Üniversitesi, Mesleki Eğitim Fakültesi, Mesleki Resim Öğretmenliği Bölümü	2013
Yüksek Lisans	Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Uygulamalı Sanatlar Eğitimi ABD	2019

İş Deneyimi, Yıl	Çalıştığı Yer	Görev
3	M.E.B. Kırıkkale Özel Eğitim Uygulama Merkezi	Özel Eğitim Sınıf Öğretmeni

Yabancı Dil	İngilizce, Almanca